درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.ր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրանք
» » »	վեցամսեայ	20	»

Գրաւոր վաւերական փոստայի թուղթ կ՚ընդունուի, 115 դրուշի փոխէ 100 դրուշի հաշուով:

Ծանուցման քառակուսի մատնաչափ [illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՄԵՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

Ուզեմ սա չորահնի պատուհաններուն վրայ խօսիլ եւ պարտաւորիլ անխուսափ բաներ ըսել անոնց···ի՛նչ դժուարին եւ ազնուական դեր. մանաւանդ մէկու մը համար որ···Ադամի ամբողջ արու սերունդը չի փոխեր կնոջ մը սրտին:

Բայց ի՛նչ օգուտ, պաշտօնի պարտականութիւնը եւ գուցէ նոյն իսկ կնոջական պատուոյն նախանձախնդրութիւնը, կը պարտաւորեն զիս, երկու անկեղծ խօսք ըսել հայ աղջկանց արդի սերունդին վըրայ, անշուշտ բացառութիւնները յարգելով, ընկալեալ բանաձեւին համաձայն:

Արդ. այդ սերունդը, արդի հայ օրիորդը, բացէ ի բաց ըսենք, ամէն բանի կը նմանի, բայց աղջիկէ, այսինքն սա ոգւով ու մարմնով սուրբ ու մաքուր էակին, որ կեանքին դժոխքը եդեմական դրախտի մը վերածելու երկնառաք դերին նախասահմանուած է:

Ինչպէ՞ս հաշտեցնել այդ հրեշտակային դերը այն հոգեզուրկ պուպրիկներուն հետ, որոնք գոգցես իրենք իսկ գիտակ են իրենց թափուր հոգւոյն եւ անուղեղ մըտքին, քիչ ու շատ ուղեղ մարմիններնին սիրամարգին պէս անամէջ զարդարանքներով կը ծածկեն:

Ո՞ւր է այն բարի հոգին եւ ուղիղ միտքը որ ո եւ է չարի պէտք չունի հոգւոյն հայելիին՝ աչքերուն խորը՝ կարգադրելու համար: Ո՞ւր է այն ջինջ ու վըճիտ ճակատը որ վեհանձն եւ ազնիւ մտածումներու թափօղը կ՚ըլլայ եւ կ՚ունենայ, ամէնապարզ փնտռողներէն անգամ ընդունելու համար, նման արեգակին լոյս շողերուն որոնց՝ որքան որ թանձր ու սեւ ալ ըլլան, ամենալաւորէն մաքուր ու շողէն չեն կարող յաղթահարել: Ո՞ւր է այն ճոխ եւ անձնուէր սիրտը որ անզգամին չի կարօտիր պաշտելու համար կարեկցութեան եւ գթոյ զգացմանց [illegible] տակ:

Ի՛նչ կ՚արժեն այն աչքերը՝ թող ըլլան սեւ ու գեղեցիկ՝ որ սէր ու գութ չեն կաթկթեր իրենց արտասուազուրկ թարթիչներէն: Ի՛նչ օգուտ այն մազերէն՝ ըլլան ոսկեհուռ եւ ալեծուփ, որ ըմբոստ ճակտի մը վրայ գոռոզաբար թառած, արցունք սրբելու չեն ծառայեր սակայն. քանի՞ կ՚արժէ այն սիրտը որ, չոր ու ցամաք, չունի զգացում մը որ գթուած չահելու եւ նեղ խոր մը գթասրտաբար անկեղծութեան թելադրութիւնը չըլլայ:

Տեսէ՛ք սա նազիկ-չորիկ օրիորդը, որ մարքիզուհիի մը հովեր առած, ուրիշ բան չիտեր եթէ ոչ անուրջ միտքը: Անոր կասկածոտ անուրջները երբեք սրտի հատորիկ մը չեն խանգարեր: Շիներ ու բարոյախօսական վէպի մը դիւցազն, բայց անկուսէ հերոսը չէ որ պէտք վառ պահէ հայ աղջկան սիրտն ու գթուած երեւակայութիւնը: Ամէն բան հոգէւ է հայ աղջկան, ինչպէս նաեւ հայ երիտասարդին քով: Արդէն չէ՞ մի որ հայրն ու մայրը, քոյրն ու եղբայրը անգամ, հաշուով կը սիրուին եւ հաշուի համար կը սիրուին: Կիւրը ձեռքերին, աչքն ու գործը ցըրիւ հասնելով կը կլեն մեր աղջիկները նոյն իսկ իրենց ծնողաց համար, ուր միայն օsարը, աղագոյ ամուսինը, որ կը սէր ու ցորչ կարող է հայթայթել այն հաճոյքները որոնց համար, որոնց փոխարէն, որոնց սիրուն, կ՚ընդունուի ու կը ՏԱՐՈՒԻ անիկա: Եւ երբ այդ յոյսերը փոխադարձաբար դիւրեւ ելլան, մի՞թէ բարեաւ էրիկ ու կնիկ, մի՞թէ բարեաւ խառնուած ու կնիք: Դաշն ու պայման կնքուած են, զի անոնց զիւրօրէնի կապը, նիւթական շահը բոլոր նիւթական բաներուն պէս յոյժ ցնդած է:

Ինչ է այս կացութեան վախճանը. շատ պարզ է ու մեկին. ընտանեկան յարկի խանգարումը, հանրային բարոյականի խաթարումը, նոյն իսկ նիւթական վիճակի փճացումը եւ մարդկային ընկերութեան անէացումը: Չէ՛, չէ՛, կը սխալիք, մինչեւ օրիորդներ եւ նորելուկ երիտասարդներ, սէրը, այն հեռաձիգ զգացումը որուն վրայ Սոր գրողը կը խնդայ, կարծուածին չափ ծիծաղելի զգացում մը չէ: Անիկա անհուն զօրութիւն մըն է որ Աստուծոյ, Անըմբռնելիին, կողերն անգամ դըղրդեց աշխարհներու ծնունդ տալու համար: Անիկա է որ մարդկային ազգը բարու հասցուց քաղաքակրթութեան արդի աստիճանին: Ան է որ երկնային վիթխարի մարմինները անհունին անեզր սահմաններուն մէջ կը գլորէ ներդաշնակութեան հիասքանչ նկար մը պարզելով մեր միտքի աչքերուն. անիկա է որ գետերը ծովը կը թափէ, անձրեւը գետին. Անով է միայն որ թռչունը իր ձագը կը սնուցանէ, մայրը զաւակը. առանց անոր հարուստը աղքատ է եւ ան է սակայն որ աղքատը կը հարստացնէ, ոչ միայն սիրտով, այլ նոյն իսկ քսակով: Քանի՛ սե՛ւ բազուկ յարկեր քանդուած են, քանի՛ խրճիթներ սէրով ապրած, փարթամ ապարանքներու վերածուած են թէ բարոյապէս եւ թէ նիւթապէս: Չէ, չէ, աղջիկներ ու մանչեր, դրամին առաջ, չահէն առաջ, բան մը կայ որ գանձ մը կ՚արժէ, գիտցէք, եւ այդ ալ սէրն է, բայց սուրբ ու մաքուր սէրը:

ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

ԶԻԿԶԱԿ ՆՈԹԵՐ

ԿՈՏՐԱԾ ՄԱՏԸ

Մեր վարժարաններուն մէջ, ուսուցիչի պաշտօնակին տակ անկուող կարգ մը խրատականներու ցանած բարոյական տխուր ուսերնէն նոքը, տ՚ա, դիցական սէր մըն ալ,—Պէ՛տք էր:

Արդէն, ինչպէս անցեալները Մուշեղ վարդապետ այնքան գեղեցկօրէն գիտել կուտար այս էջերուն մէջ, քանի որ աշակերտներու գաղափարը, մեր ամէնէն ալ խմորուած ողնուղական վիճակութիւնը եղած է, դաստիարակութեան գործը չի կրնար կանգնիլ իր հիւանդկախ ու կծոտ վիճակէն, ամէնէն ցաւալի ժամանակամաշութիւններու մէջ օրօրելով աղոց կեանքը եւ անփոյթ ինքնախաբէութիւններու մէջ՝ անոնց ծնողքը:

Փիլոխոսի օրերը անցնելէ ի վեր, այսօր ամէն մարդ այն միամիտ ինքնախաբէութիւնը ունի որ, դպրոցներուն մէջ տ՚ի գոյութիւն չունի կեցի, ապտակ, ակնոց բըցնելու պէս անմարդավայել վայրենութիւններ:

Այդ անշրջահայեաց լաւատեսութիւնը ձրի ինքնախաբէութիւն մըն է պարզապէս, որովհետեւ հակառակ ճշմարտութեան ըլլալով մանկավարժութեան մը քարոզած փափկասուն սկզբունքներուն, որոնք միամըտօրէն, կը կարծենք թէ սատանաթեւ կը ծածանին աղոց գլխուն վրայ, ծեծն, կեցին, տգտակին ամէնէն չնորհըռվը կը տիրէ տակաւին շատ անկիւններ, ուր կը բաւէ որ անսաստ վարժապետ մը իր բռնիը հաստատած ըլլայ անգամ մը:

Անոնց՝ մանկավարժութեան փափկանուշ օրէնքներուն հակառակ գործած չար հաստատութիւններուն հաշիւը արդէն չըստով կը կորսուի ոչխարամիտ աղոց կուրութեան մէջ, հոգ չէ նոյնիսկ թէ սիւսիւսն իրենցմէ մէկուն ականջը տաքէն հանած կամ քիթը կոտրած ըլլայ:

Անոնք ամէն աղէկանք կրելու յօժար, սմքած ու թոյլ արարածներ են, եւ որ ժառանգատուութեան ահէր բացառութեան մը խրախտութիւնն ալ շատ չուտ կը մարի, ոչխարամիտ վախկոտներու չըջանակին մէջ:

* * *

Ապուշ դասանոցներ շատ կան մեր ընթանութիւններուն մէջ: Ատոնցմէ մէկն է այն բոլորովին անալէտ մամուլը, որով ամէն վարժարան իրեն ուսուցչ փորձառութիւն մը ըրած է, աղոց, ամէն ուսուցչ ուսումէ առաջ, գեղագրութիւն եւ գծագրութիւն մը սորվին: Եւ այդ ամենաանալէտ վարժութիւնը անոնց մեծ մըտաթշնամութեամբ մը առաջ կը առաջնէ որ, մարդ կարծելու միամտութիւնը կ՚ունենայ թէ աղոցը ալ ամէն բան լմնցուցած են, եւ միայն գծագրութիւնը ու գեղագրութիւնը պակաս մնացած է իրենց:

Սովորական տեսարան մըն է դպրոցներու մէջ, աղոց՝ տախտակին մէյ մէկ խաչոր ձախակ առած նստած, որուն վրայ ամբողջ մարմնով հակած, մեծ հաւանդով մը, կը գծեն, կ՚աւրեն, հացով կը չփեն թուղթը, նորէն կը գծեն, նորէն կ՚աւրեն, օրերով, շաբաթներով ժամանակ կը վատնեն, այդ ամէնէն ետքը, մուրտ պատկեր մը մէջ տեղ հանելու համար, երբ թէ մէկուն դէմքը, որուն ո՛չ ըլլալը ճանչնալու համար, գինը ծնող մոյնը գանել պէտք պիտի ըլլար:

Կամ,—ան ալ ուրիշ զուարճալի տեսարան մը,—նոյն պատկերը գեղագրութեան դասի մը մէջ:

Աս այսպէս է: Ուսուցիչները կը հրամայեն բան մը, տղաքն ալ կը գործադրեն պատուէրը, բայց մարդ չգիտեր թէ ի՛նչ շահ պիտի ելլէ, այդ գեղագրութեան կամ գծագրութեան պէս խեղթ դըրսանքներէն: Տուեին պատերը երկու կասը խալէկ պատկերներով զարդարուած ըլլալը չէ՛ր ապահովեր որ պիտի փոխարինէր այդ օրերու եւ շաբաթներու աշխատանքին երկարատեւ ժամավաճառութիւնը: Ոչ ալ մաքուր չեղագիր մը ունենալը պիտի նկատուէր միակ ապացոյցը վաճառատուն մը կառավարելու կարողութեան:

Միւս կողմէ, ընդհակառակը, ամէնէն աղտոտ գիր ունեցող մարդիկն են որ, մեծ աշխէթուղթեր կը ստորագրեն:

Ի՞նչ նշանակութիւն ունեցաւ, հիմա, մաքուր գիր ունենալու կամ խենթ ու խելօք գծագրութիւն մը չգրաւելու համար եղած մեծ ջանքերու անտեղութիւնը:

* * *

Մաւթ անկիւններու մէջ, անշուշտ կերպով պատահող ապիկար ամարդիութիւններէն օրինակ մըն է պատմութիւնը, զոր հայր մը, աղէխարշ կսկծանքներով կ՚ընէ, հողաչ անգամ պղլալով տղան դպրոց ղրկելուն, որ զայն կը թիլւեն փոխարէն, ապականուած երեսով մը կը ճանչէ:

Հակառակ, իրականութեան մէջ, գծագրութեան եւ գեղագրութեան պէս վարժութիւններու սաստկութ կերպով ունէին բաներ ըլլալուն, մեր ուսուցումներ վարժապետները երբեմն այն աստիճան կոյրութիւն կուտան այդ անօգուտ ունայնամտութիւններուն որ իրենց լուրջ զբաղեցուցութեան պարտականութիւնը երբեմն աղոց քանիութիւններու կը տանին, ուսանողին գլխուն բանտակալ մը կարելով եւ զանոնք բանի աշխատութեան դատապարտելով:

Անծանօթ անկիւնները քաշուած գրաղ բարատեններէն մէկուն մէջ ալ, խելօք-ախպար վարժապետին մէկը, կ՚երեւայ թէ իր գիրը շատ աղուոր ըլլալով զայն ցուցադրել ուզելուն, մեծ «Միաւորս» ըլլած է եղեր գեղագրութեան, եւ աղոց ժամանակին մեծագոյն մասը իր այդ «Միաւորին» զոհել կուտայ եղեր, ամէն ժամ, ամէն օր, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, աղոց գլխուն վըրան, գիրերուն հողաց տեսակը գրել տալով անոնց, այն աստիճան որ, ալ ծնողքները սկսեր են դանդատիլ թուղթի դրամ տալէ···գեղագրութեան սիրահար վարժապետին···անհուսցին համար:

Բայց, ինչպէս որ փուշ չունեցող վարդ չէ տեսնուած տակաւին, անանկ ալ այդ խելօք-ախպար վարժապետին գեղագրութեան «Միաւոր»ը քիչ մը սուղին կը նստի, որովհետեւ ուսանողներէն մէկը,—պաշտօնական տղայ մը ինծի համար,—որուն պէտք էր ձեռքը սեղմել,—ամէն օր ըմբոստութիւն կ՚ընէ եղեր գեղագրէին այդ քմահաճոյքին, իր մատուըները պարապ աշխատութիւններով չի յոգնեցնելու համար:

Վարժապետը սակայն այդ «խակ» տանձութիւնէն չախորժիլ կը սկսի, որովհետեւ տղան ամէն օր չանդալէց կըռուդանութիւն մը բերցուցած, անապակոբէն կը պօռայ եղեր գեղագրէին երեսին ծուռ ծուռ նայելով անոր.

—Ես ի՛նչ պիտի ընեմ գեղագրութիւնը··· մատուըներս կը կոտրի կոր առտուընէ մինչեւ իրիկուն··· չպիտի գրեմ իշտէ···:

Ու օր մըն ալ, վարժապետը, աթոռ վրայ, քանակ մը կը փակցնէ տղուն ձեռքին:

—Ի՛նչ կը զարնես կոր, միւսի՛ւ··· կը պոռայ բղէշը:

Միւսիւն, գեղագրութեան համար այդ անարգանքին վրայ աշխատասուրութիւնը վիրաւորուած զգալով, կատղած, քանակ մըն ալ կը փակցնէ տղուն մատուըներուն, այս անգամ ուժով տեսակէն:

Ու տղուն բթամատը կը կոտրի:

—Ի՛նչ··· կը···տար···նես··· ճիչ մը կ՚արձակէ տղան, ու կը մարի կ՚իյնայ:

Ապուշ գեղագրութեան մը եւ ապուշ գլուխ աբրացուի մը երեսէն, խեղճ ուսանողին մատը կոտրած է այսօր, եւ անիկա իր կեանքին մէջ ո՛եւ է գործի անյարմար արարած մը դարձած է, ու կոտրած մատը լաթով մը վիզէն կախած, փողոց փողոց կը պտըտի:

Ողջ մնալ մըն է ան. անգագարնութեան մը զոհը:

Ու տակաւին մէկը չգիտեր այս բարբարոս վայրենութիւնը, որովհետեւ, ոճրագործ գեղագրիչը, տղուն հօրը առջը իյնալով, աղաչեր է ձայն չի հանել, վէճը հացէն չի ղրկելու համար:

«Միաւոր» մը որ ոճրագործութեամբ կը վերջանայ, եւ յանցաւորը չի պատժուիր··· «ապրելու» համար:

Այդ ոճրագործ վարժապետին մասը կոչելու է սակայն:

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

«ՉԻ ՉԻՋԱՆՈՂ»Ը

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

(Շար. Երէկի թիւէն եւ վերջ)

Գորնան պղոր առաւօտ մը, Գասնիկ էֆ. կանուխէկէն չուկայ իջած էր, իր անհրաժեշտ գործերը տեսնելէ յետոյ, ըստ սովորութեան, Պոլսէն եկած թերթերը աչքէ կ՚անցընէր, երբ վաճառատան պաշտօնեաներէն մէկը, պզտիկ թուղթի կտորի մը վրայ կապար դիրչով գրուած երկտող մը ներկայացնելով Գասնիկ էֆ.ի՝

—Դուռէն եկած օտարական մը կը խնդրէ ձեզի հետ տեսակցիլ, ըսաւ:

—Թող ներս գայ պատասխանեց, ամենամեծ զարմանքով եւ յուզումով կարդալով սա խօսքերը.

«Հաճեցէք թոյլտուութիւն չնորհել, ընդունելու ձեր ներկայութեան, ձեր թափառական նախկին դպրոցական մէկ ընկերը, լսելու իր աղերսներուն եւ գթալու իր վիճակին վրայ:»

Ձերդ խոնարհաբար
ԳԱՐԵԳԻՆ

Ի՞նչ ամակնկալ պատահար, տասնըհինգ տարի յետոյ դպրոցական ընկերի մը հետ տեսակցիլը. Ձեռքի պզտասովոր սեղմումէ մը յետոյ, սկսան խօսիլ:

—Բայց հաւատացէք որ մէջ բերաւ Գասնիկ, հրաւիրելով եւ մօտը նստեցնելով Գարեգինը, բնաւ պիտի չկրնայի ճանչնալ քեզ, եթէ նախապէս երկտողներս ղրկած չըլլայիր:

Հազիւ կիսատ ժպիտով մը եւ հանգըրձներուն կարկատած անկիւնը ձեռքերովը ծածկել ջանալով՝

—Էհ, ինչպէս ճանչնայիք ըսաւ, քանի որ տասնըհինգ տարիներէ ի վեր, օտար երկիրներու մէջ, հոս ու հոն թափառական ու թշուառ ապրելէ, եւ մէջտեղ ոչ պատրոնշներ ունենալ:

Ու խե՛ղճ մարդուն աչքերը փղձկիլ սկսան···:

Հանդիպա՞ծ էք երբեք թշուառութեան մէջ ինկած աւելցած մարդու մը թափած վշտի արցունքներուն: Ա՛հ, շա՛տ կսկծալի տեսարան մըն է ան: Ու դժբաղդ Գարեգինին թափած արցունքի կաթիլներն ալ այս կարգէն էին:

Ցաւալի էր տեսարանը սաւրքիւ: Տասնըհինգ տարի յետոյ, երկու հայրենակից դպրոցական ընկերներու ճակատագիրները ի՛նչ անհուն փոփոխութիւններ կրած էին: Մէկը՝ պատուաւոր, հարուստ, անուանի վաճառական մը եղած էր իր իսկ ծննդավայրին մէջ. միւսը՝ նոյն իսկ իր հայրենակիցներէն անճանաչելի օտարական մը դարձած էր, աստանդական կեանքով մը թշուառութեան եւ չքաւորութեան մատնուած:

Ու հիմակ դէմ դէմի կը գտնուէին անոնք. Գասնիկ իր աչքառու նկատմամբ ունեցած բոլոր ծրագիրները գրեթէ նոյնութեամբ իրականացուցած, հանգստաբար խաղաղ ու երջանիկ էր, մինչդեռ Գարեգին յուսախաբ ու վշտաբեկ եղած՝ սկսած պատմել տասնըհինգ տարուան մինչեւ օտարութեան մէջ անցուցած կեանքին գլխաւոր պարագաները: Մեծ մարդ ըլլալու իր ծրագիրները մնացած էր Փրանսական եւ անգլիական հողեր ու մէկ անուան հեղինակութիւն բերող վայրերու մէջ: Գրպանը քչէկ մը դրամով գացած ըլլալը իր դժբաղդութեանը պատճառ եղած էր գրեթէ, ու բուսական երկար տարիներ անօթի ու անպատսպար կեանք մը քաշքշած Եւրոպայի այս ու այն կողմերը: Ցեռոյ քչէկ մը սթափած իր խենթութիւններէն՝ բան մը ուզած էր ըլլալ վերջապէս: Բայց հոգար ու մէկ պայմաններներու ներքեւ ընկճած՝ ալ ետ դառնալու կորովը եւ ուժը չունէր, գէթ բարձրագոյն վարժարան մը մտնելու համար: Մնաց որ, Գրպանը դատարկ, միտքը տարտամ վիճակի մէջ կը գտնուէին ու ոչ ոք կար իր վիճակին վրայ կարեկցող:

Իրենց վիճակէն գոհ չեղող մարդիկ ընդհանրապէս փոփոխամիտ կ՚ըլլան: Ասանկ եղած էր Գարեգին ու ժամանակներու երկար տատանումներէ յետոյ ճարտարարուեստ եւ ունայն «մեծ» մարդ ըլլալու խօսքը իրականութեան վերածելէ, օր մըն ալ Եւրոպայէն Ամերիկա առած էր չուելու, կեանքին միւս մասը հոն անցընելու: Բայց որովհետեւ հոն ալ աշխատելու միջոց մը պէտք էր դարձնել, կամայ ակամայ, վերջ ծուխելու ստիպուած էր գործատանը մը մէջ իբր գործաւոր մտնելով:

Այսպէս, տասնըմէկ տարի մօտ տաժանելի կեանք մը քաշքշելէ յետոյ՝ կը զգար որ օրէ օր Փիզիքապէս ալ կ՚ընկճէր ու կը տկարանար: Սկսած էր բուռն կերպով տենչալ իր ծննդավայրին, երիտասարդութեանը տարիներուն, թէպէտ ոչ խոստացող այն գործերուն, զորս չա՛տ տափակ գտած ըլլալով՝ առանձնելու զիջողութիւնն ըրած չէր: Ու հիմակ, այդ ամէնը անդառնալի հեշտ երազի մը պէս անցած գացած էին: Բայց ինչպէ՛ս դառնալ իր ծննդավայրը, թշուառ այս վիճակին մէջ, ուր հեղինակութիւնը ամէն անոնց բերածը կախում ունի, ուր կը լսուի թէ հայրենակից մը հարստացեր, միւսը մնացեր է, ու գիտէր որ զինքը հոն ճանաչող ալ չկար:

Ուշ թէ ծննդավայրը, առանց ողորմելի վիճակի մէջ, որ հեռուէն կը սպասէր:

Օրէ օր ուժէ իյնալով, օր մըն ալ գործատանին անօրէնութեան կողմէ ամենայն պաղութիւնութեամբ «Ա՛լ, քեզի համար գործ չունինք» ըսելով համբայ պիտի տային, յետոյ···—ամենաթշուառ կեանք մը: Ուստի, ի՛նչ որ ալ ըլլար, ծննդավայրը դառնալու որոշումը տուած էր. բոլորովին գործելու անկարող վիճակի մը չհասած: Եւ տարի ու կէս ալ չորաչար աշխատելէ եւ դառն զրկանքներու մատնուելէ յետոյ, համբուն ծախքը կրցեր էր ճար ճարակ ընել:

Եւ ահա օր մը, խել մը իրեն պէս Խարբերդցիներու հետ Նիւ-Եօրքէն ճամբայ ելլելով՝ ծննդավայրը դարձած էր: Ու հիմակ, ծննդավայրին մէջ միակ ծանօթի մը՝ իր դպրոցական վաղեմի ընկերոջ Գասնիկին կը դիմէր, խնդրելու համար որ ո եւ է գործ մը, որպէս զի գոնէ կեանքին մնացեալ օրերը հանգիստ անցընէր:

Աւելորդ է ըսել թէ Գասնիկ, ականջ կախած, մտիկ ըրաւ Գարեգինին ցաւալի ու սրտաճմլիկ պատմութիւնը, որ ծայր է ծայր ախտութիւն կը բուրէր: Նկարեց որ թշուառութիւնն ու վիշտը ձեռք ձեռքի տուած, շա՛տ կանուխէն անոր պալեկուն ճակտին վրայ ակօսներ բացածէին ու գլխուն վրայ ալ առատ ճերմակ թելեր ցանցնած:

Սամառ Գ. Գ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ԲԱՂԷՇԷՆ ՎԱՆ

ԺԱ.

ԲԱՂԷՇ, 12 Հոկտ. 1901

Կարմրսոր վանքը հասնելնէս՝ կ՚առաջնորդուինք առաջնորդ, ուր ժամ կըլլանկնը: Ցեռոյ Նորակառոյց սենեակներէն մէկուն մէջ կը հանգստանանք պահ մը: Վանքը աւելի գեղեցկացած է նոր չինութիւններով, չնորհիւ նիւթական ձեռնտուութեամբ վանքին եւ վարժարանին Հոգաբարձութեան ատենապետ Գափամճեան Փանոս էֆէնտիի, որ 50 ոսկիէ աւելի գումար մը ծախսած է վանքատանին վասնազարդութեան ու նորոգութեանը համար: Հին բարի դէբ մըն է Փանոս էֆէնտին, որ կրօնական առանձնայատուկ համոզումներով եւ զգացումներով ազգային մաքի մը հետ միացուցած է նաեւ ազգասիրութիւնը:

Տղաքներու, թիւով 33, մատակարարուած նիւթական սնունդին նկատմամբ որոշ դաւ-վար մը չէրցանք կազմել. սակայն ուսանողները, սեղանատունը, դասարանները մաքուր էին, ինչ որ գոհունակութիւն առթելու զօրաւոր պատճառներ կրնային համարուիլ: Աշխատ սորվելու համար 8 աղաքներ, որոնց թիւը աւելցնելու մտադրութիւն կար, քաղաք ղըրկուած էին, ուզի ունենալիք բոլոր ծախքերը Հոգաբարձութեան կողմէ վճարուելու պայմանով: Վարժարանին ամսական նպաստն է 10 ոսկի: Փափագելով անոնց մասնաւորական զարգացման մասին գաղափար մը ունենալ, մէկ քանի հարցումներ ըրինք անոնց, որոնք, ցաւալի է ըսել, գոհացուցիչ պատասխաններ չտուին, մանաւանդ Գէրթղեան Արսէն վարդապետի ատենէն—թուրքերէն, կրօնքէն հայերէն—դասերուն մէջ: Եւ արդէն ի՛նչ կրնար յուսացուիլ վարդապետէ մը, որ յեղեղուն ու անհատական նկարագրով մը օժտուած՝ ցորդ կըցած չէ ամիս մը իսկ աչուականօրէն մնալ տեղ մը, եւ ծայրագոյն ըսուելու մարմաջէն բռնուած՝ ամէն օր ու ամէն վայրկեան նիւթականի հոգերովը կը խանծի, փոխ չըլլալով այն ամէն դիւրութիւններէն, զորս ընծայած էին իրեն Կոտից Անտալա, Վարագ եւ Կարմրսոր: Այժմ որ

—14—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԻՐՕՄԻ ՓԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Ա.

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Երեք օր յետոյ, Ժէրօմ մեկնած էր Բէժմէն հետ: Բօզ-Մօնօն իր դաղոնիքը չէր յայտնած: Երբ տանձին գանուեցաւ մօրը հետ, քիչ մը աւելի լաւ չուեց աչու: Սակայն դարձեալ կը վարանէր. առաջ հօրը բարկութեանէն վախցած էր, հիմա ալ մօրը դառնածուութիւնը ճանապարհ տալով, միչդ հիւանդ ու տկար գտնուող մօրը վտանգաւոր ցնցում մը տալէ կը վախնար: Բոլոր այս նեղքին պայքարները կը տկարացնէին զայն: Խեղճ աղջիկը հողեւ հող կրնար կատարել իր ամէնօրեայ գործերը: Տժգոհագին բանդաղումներու կ՚ենթարկէր ինքզինքը, իր վիճակը պարտկելու համար:

—Որքան ուրախ եմ, սիրելի զաւակս, ըսաւ Մօրիան.եթէ կ՚ուզես քանի մը օր գիւղ երթանք Արաքին կողմը մեր Կասարաբին մօրը տունը, որ երկար ատենէ ի վեր կը հրաւիրէ մեզ: Քու վիճակդ մտատանջութիւն կը պատճառէ ինծի: Բժիշկ մը բերել տա՞մ:

—Ոչ, ոչ, չեմ ուզեր, ըսաւ Բօզ անհամբեր ճիչով մը:

—Ինչու համար:

—Որովհետեւ···որովհետեւ, մայրի՛կ, բան մը չունիմ. միայն անցողակի յոգնութիւն մը կը զգամ···

—Բաւ է քանի մը օրուան համար Բարիզէն հեռանալը հաճոյք պիտի պատճառէ քեզի:

—Այո՛, այո՛, մանաւանդ քեզի հետ տանձին, բոլորովին տանձին գտնուիլը, պատասխանեց Բօզ արտակարգ ձեւով մը:

Մօրիան նորէն ուշադիր նայուածք մը նետեց աղջկանը վրայ ու ըսաւ.

—Աղջիկս, գաղտնիք մը կը պահես ինծմէ:

Բօզ քիչ մնաց որ իր գաղտնիքը խոստովանէր, բայց նորէն յետաձգեց զայն: Գիւղը, դաշտերուն լռութեան մէջ աւելի համարձակութիւն պիտի առնէր իր սիրտը բանալու մօրը առջեւ: Հոն պիտի կրնար հանդստօրէն լալ, մօրմէն ըսել ու անգութ նայուածքներէն հեռու, անոնց լէյզ ու անամօթ ակնարկութիւններէն ալ հեռու:

Մայր ու աղջիկ կրնային գիւղ երթալ հանդարտ սրտով, քանի որ անդին Կասարաբին հսկողութեան տակ պիտի ձգէին Ժէրօմի տանը գործը, ինչ որ ամէնէն աւելի խղճմտօրէն պիտի հսկէր վաճառատան գործերուն վրայ:

Այսպէս Մօրիան ու Բօզ Բրուա Նոէլ ուղեւորեցան, ուր ագարակի մը մէջ հաստատուեցան, որ Մօղիքա անուն գիւղէն կը բաժնուէր կողմերու երկար չարքով մը:

Հանգստացած, առանձին վայր մըն էր այդ ագարակը, ուր Բօզ որոշած էր ամէն բան ըսել մօրը:

Մանկամարդ աղջիկը անհաւասար վախ մը կ՚ունենար, երբ մայրը զինքը կը դիտէր գաղտագողի: Միթէ իր յայտնած գաղտնիքը մօրը մահուան պատճառ չպիտի ըլլար: Ասկէ զատ խոստովանելու ուժը կը պակսէր իրեն. ամէն օր կը յետաձգէր իր ողբալի գործադրութիւնը:

—Վա՛ղը, վա՛ղը ամէն ինչ պիտի ըսեմ մօրս, կ՚ըսէր խեղճ աղջիկը:

Ու երբ այդ օրը հասնէր, ժամէ ժամ կը յետաձգէր իր խոստովանութիւնը:

—Ալ այս առտու կը յայտնեմ գաղտնիքս, կ՚ըսէր Բօզ, անկողնէն ելած պահուն:

Օր մը, կէս օրէն յետոյ օդը շատ գեղեցիկ էր: Զովարար սիւք մը կը սեղմացնէր յուլիսի սաստիկ տաքը: Մայր ու աղջիկ պարտէզ ելան, ստուերոտ ճամբէ մը յառաջանալով: Բուսական ճամբայ քալելէ յետոյ անտառ հասան, որ Մօղիքա գիւղին կողին վրայ կը գտնուէր: Զառվայր մը չուր հայթայթող առուակի մը մօտ կանգ առին, երկուքն ալ յոգնած ըլլալով քալելէն: Ցրուող ծառերու աղաւնիներ, որոնք քիչ մը հեռուէն կը լըսուէին, ենթադրել կուտային թէ գիւղը մօտերը կը գտնուէր:

Բօզ Մօնօն մամուռին վրայ փռուեցաւ, գլուխը կըթնելով մօրը ծունգերուն:

—Էհ, Բօզ, ի՛նչ կ՚ընես, հարցուց Մօրիան:

—Մայրի՛կ:

—Որքան գունաթափ ես··· ձեռքերդ սառուցիկ են:

—Ո՛հ, մայրի՛կ, մայրի՛կ, ների՛, ների՛ ինծի···

—Բօզ, աղջիկս, սարսափ կը պատճառես ինծի···

—Մայրի՛կ պէտք է որ գիտնաս··· պէտք է···

Հեծկլտուքներ խեղդեցին Բօզի ձայնը: Չդոյին զօրաւոր սարսուռ մը կը ցնցէր, կը դողդըդէր զայն: Աչքերը դաժան երեւոյթ մը առած, վայրագ սոսկում մը կ՚արտայայտէին:

—Մայրի՛կ արիութիւն չունիմ··· ինծի մի ձգեր ըսելու··· գուշակէ՛··· ո՛հ գուշակէ աչքերէս ամէնէն ամօթալի բանը··· կամչէ՛ մայրիկ··· բայց ինծի մի ձգեր ըսելու, կը խնդրեմ, կը պաղատիմ, որովհետեւ չեմ կրնար···

(Շարունակելի)

Լիմի վարժարանին տնօրէն կարգուած է, երբե՛ք յուսալի չէ որ տեւական հանգամանք մը ունենայ իր ներկայութիւնը այդ Անապատին մէջ, որ կ՚է մեծակշռով բաղդատութեան չի կրնար դրուիլ Կտուցի կամ Վարագի—և եթէ կ՚ուզէք Կտուցի ո՛չ— հետ, և հետեւաբար իր նորաստ պաշտօնը գոհունակութիւն չպիտի պատճառէ Երուսաղէմցի այդ վարդապետին։

Գոհունակութեամբ կը բաժնուինք Կարմրաւորէն և երեկոյին շա՛տ ուշ կը վերադառնանք Առաջնորդարան, ուրկէ հեռացած էինք չորս-հինգ օրէ ի վեր։

Լիմ Անապատը եւ վարժարանը.—Երկուշաբթի ժամը 2ին, Աւոյեան Տ. Կարապետ քահանային հետ կը մեկնինք Վանէն, կառքով դէպ ի արեւելահիւսիս, Լիմ Անապատը և նորաբաց վարժարանը այցելելու համար։ Դաշտային, փոշոտ, ելեւէջաւոր ճամբայէ մը կը յառաջանանք արագօրէն, կ՚անցնինք Դուլայեն գիւղէն, որ Վանի հիւսիսակողմն է, մօտէն կը տեսնենք Շեղջայտար կոչուած բլուրը։ Շահ-Կելտի անուն գիւղը ժամի մը չափ կը մնանք ու հանգիստ առնելէ յետոյ՝ կը հասնինք Լիմ անապատի դրսի դուռը, 5 ժամէն։

Էն առաջ կ՚այցելենք վարժարան։ Կը մտնենք սենեակ մը, ուր քանի մը փըսիաթներու վրայ հաւաքուած են 10—16 տղաք։ Վարժապետ, հոգող չկայ։ Ո՞ւր է վարժապետներդ, հարցնելնուս, «Առասմախառն» (արշալոյսին) արտ քաղողներաց, սարակներագ (=բանուորներու) վրայ գտնուած պատասխանեց տղայ մը, որ կը թուի թէ ընկերներուն էն ճարպիկն ու համարձակախօսն էր։ Ժամ մը հաճոյքով կ՚անցընենք անոնց հետ և մօտէն կը տեղեկանանք որ նորաբաց հաստատութիւնը դեռ շատ ու շատ թերութիւններ ունի, զորս հոգալու համար թէեւ Վանի Առաջնորդարանին նպաստի խնդրանք եղած էր, սակայն Ազգ. Պատրիարքարանէ մերժուած և յանձնարարուած էր տեղական միջոցներով հայթայթել անհրաժեշտ պէտքերը։ Իմ անձնական համոզումս այն է թէ Լիմ անապատը իր հասոյթներով և մանաւանդ բարեխնամ վանահօրը, Տ. Սահակ Վ. Բագրեւանդեանի ջանքերովը՝ կրնայ պիտի ըլլայ պատսպարել 16 տղաք, տալով անոնց նախնական կրթութիւն մը։ Փա՛ռք Աստուծոյ, խիստ առատ էին, ինչպէս տեսանք, Լիմի այս տարուան ցանքերը, որոնք թէ ներսի և թէ դրսի առատ միաբանները լիուլի բաւելէ՝ զատ կրնան հոգալ նաեւ վարժարանին տարեկան պահանջները։ Եւ ողորմելու Բագրեւանդեան Հօր ջանքերն Անապատին լծկան ու կթան կենդանիներուն ախոռներու պէտքն ալ հոգացուած է, կը մնայ միայն վարժապետին վարձքը, որ մեծ բան մը չէ, ըստ արժէն տարեկան ուսուցիչ մը, կեանքը նուիրած է Անապատին, առանց մեծ վարձատրութեան մը ակնկալութեան։ Նպաստից Ցանձնաժողովին կը մնայ միայն հոգալ դպրոցական պէտքերը, գիրք, թուղթ եւայլն, որոնք մեծ բան մը չեն, և տարեկան 3-4 ոսկիով կարելի է հոգալ անոնք։

Լիմի դրսի տունը ունի քանի մը կոկիկ սենեակներ, զորս շինած է Մկրեան Պօղոս Եպիսկոպոս։ Վերատեսուչը, կամ աւելի ճիշդը հսկողն է Գուլոզեան Գաբրիէլ վարդապետ, որ 45 տարիէ ի վեր Լիմի միաբան է։ Վարժարանին դասախօսութիւնները անկանոն են։

Երեկոյին, ժամը 10ը 20 վայրկեան անցած, նաւակ մը կը նստինք ներսի տունը երթալու համար։ Նաւավարներէն մէկը՝ նաւակին միակ կայմին ծայրը կապուած չուանի մը միւս ծայրէն բռնած՝ ցամաքին վրայէն կը յառաջանայ, քաշելով նաւակը, որ հանդարտօրէն կը քերէ ծովեզերը։ Օդին հանդարտ եղած ատեն նաւակին՝ նաւագնացքը—եթէ կարելի է անուանել խորշ մը այդ անունով—մինչեւ բացերը տանելու համար անհրաժեշտ համարուած է գործածել այդ միջոցը։ Տասը վայրկեանէն կը հասնինք այն տեղը, ուրկէ ա՛լ պէտք չէր քաշել նաւակը և կրնայի թիավարութեամբ, եթէ ծովը հանդարտ ըլլայ։ Նաւակը մեղմօրէն կը յառաջանայ։ Ծովային ճամբորդութեան ո՛չ թէ շատ վարժուած ըլլալով կը փափաքիմ ցնցուիլ ըլլալ թիավարութեամբ Հայր Զիլինկիրեանի, որ ափին քարերուն մօտ կը ջանայ յաղթահարել վարպետօրէն մանկական և թիւ ձախող հարուածներով փառաւոր տուն մը կուտայ ամենուս։ Ծովային այս ուղեւորութիւնը տեւեց ժամ մը։

Կ՚ելլենք կղզին։ Մարդ մարդասանք չկայ։ Կը դիմենք եկեղեցին, ուր անապատականները իրիկուան ժամերգութիւնը կը կատարեն. կ՚աղօթենք մենք ալ այս սրբավայրին մէջ և ապա կ՚առաջնորդուինք սառնիճ, ուր կը հանգստանանք պահ մը։ Լիմ կղզին նախ ու խղճալի շինութեանց հակադրակերն է այս սառուցարանը, որ սրբատաշ քարերով սալայատուած էր։ Մեզ պատմուեցաւ որ ժամանակաւ Անապատին նուիրակներէն մէկը մայրաքաղաքը գտնուած միջոցին՝ Պոլսոյ Կարապետ ամիրային կը պատմէ եղեր ջուրի չգոյութեան պատճառաւ միաբաններուն քաշած նեղութիւնը և անոր նպաստակից ձեռնտուութիւնը կը խնդրէ եղեր, սառուցարան մը շինելու Անապատին մէջ։ Բարեխիտ ամիրան կը հաճի և կ՚արկանէ գումար մը նուիրատւութեամբը դիւրութիւն կ՚ընծայէ շինութեան այժմեան սառնիճին, որ արդարեւ մեծ բարիք մը եղած է տարիներէ ի վեր Լիմի միաբանութեան։ Կը խմենք մենք ալ սառնիճին սառնորակ ջուրը և կ՚օրհնենք ամիրային յիշատակը։

Գետնափոր խուց մը, որուն անցքը առաջին առթիւ ամուր գաղափար մը կազմել տալու համար անապատականներու կենցաղին նկատմամբ, յատկացուած էին մեզ։ Բարեխիտ վարդապետներէն մէկը յայտնելով թէ մեզի յատկացուած սենեակը կարիճներու այցելութիւնը կ՚ընդունէր յաճախ, վախնալով անոնց գիշեր մը անցուցինք, և ամենափոքր ձայն մը, խշշոց մը մեր մարմնոյն վրայ զարհուրելի սոսկումն սուր ու թունաւոր խայթոցին հալումը կարծել կուտար մեզ։ Բարեբաղդաբար, կարիճները այդ օրը չերեւցան ընկերանալու միւս տանտեցի ճռճիններուն ու միջատներուն, որոնք ամենայն քաղաքավարութեամբ մինչեւ առաւօտ իրենց դաշն նուագները նուագեցին ու պարեցին... մեր անկողիններուն մէջ։

ԳԷՈՐԳ Ս. ՄԱՐԶՊԵՏՈՒՆԻ

Քաղաքական Լուրեր

ՍԸՐ ՌԸՏՎԸՐՍ ՊԸԼԸՐ

Համակրական ցոյց մը.—Տըվրընշայրի բնակիչներուն մէկ բանաձեւը.—Սըր Ռըտվըրս Պըլըրի գործօն կեանքէ քաշուիլը։

Լոնտոն, 1 Նոյեմ.—Սըր Ռըտվըրս Պըլըր որ վերջնապէս մեկնեցաւ Օլտըրշոթէն, կ՚երթայ իր ծննդավայրը՝ Տըվընշայր, ուր ինք և իր ընտանիքը մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելեն։ Տըվընշայրի բնակիչներէն Լոնտոն հաստատուողները, այս երեկոյ, Սէսիլ Օթէլին մէջ գումարուելով սա որոշումը տուին.

«Լոնտոն բնակող Տըվընշայրցիները կը բաղձան իրենց խորին ակնածանքը յայտնել Սըր Ռըտվըրս Պըլըրի, որ ազնուութեան մէկ փայլուն զինուորն է, և իրենց յարգանքը արտայայտել այն կարեւոր ծառայութիւններուն համար՝ զորս մատոյց թագաւորին ու երկրին՝ քառասուներկու տարիներու երկար շրջանին մէջ. նաեւ իրենց վստահութեան և համակրանքի հաւաստիքը տալ։»

Հաւաքման սրահը բոլորովին լեցուած էր և Լորտ Մըլքասթըրի ատենապետ բազման ձայնը յաճախ ընդմիջուեցաւ «Կեցցէ՛ Լէտիսմիթի փրկիչը» «Կեցցէ՛ երկրին փրկիչը» աղաղակներով։

—Կը ծանուցուի թէ մօտերս պիտի հրատարակուի այն նշանաւոր հեռագիրը զոր Սըր Ռըտվըրս Պըլըր ուղղած էր Հուայթ զօրավարին։

—Սուտ է այն լուրը թէ Սըր Ռըտվըրս Պըլըր երեսփոխան ընտրուելու փափաք յայտնած ըլլայ, ընդհակառակը կ՚ուզէ քաշուած ապրիլ Տըվընշայրի իր կալուածին մէջ։ Արդէն իրեն պէս 61 տարեկան եղող և տարեկան 6 հազար անգլիական ոսկիի եկամուտ ունեցող մարդ մը ատկէ աւելի աղէկ ի՞նչ կրնայ ընել։

—Անգլիական թերթ մը սա հեռագիրը կը հրատարակէ՝ զոր զօրավարը ուղղած ըլլայ Հուայթ զօրավարին.—«Ես մղուեցայ։ Պէտք այրէք ձեր ծածկագրութիւնները. պէտք ոչնչացնէք ձեր թնդանօթները և յետոյ պէտք աշխատիք լաւագոյն պայմանները ձեռք բերել Պոէրներէն, երբ զօրքը դիրք մը առնէ Թուկէլայի վրայ»։ Սըր Ռըտվըրս Պըլըր, սակայն, կը յայտարարէ թէ այդ հեռագիրը իրեն չէ։

Գ. ՃՈՆ ՄՈՐԼԻԻ ՃԱՌԸ

Կարեւոր ճառ մը.—Բողոքներ Թրանսվալի պատերազմին դէմ.—Պատասխանատուութիւններ.—Արդիւնքներ.—Սխալներ.—Կեդրոնացման քաղաքականութիւնը։

Էրպրոթ (Սկովտիա), 31 Հոկտ.—Գ. Ճոն Մորլի, այսօր, մեծ ճառ մը արտասանեց։ Ատենաբանը յիշեց թէ երկու տարի առաջ միեւնոյն քաղաքին ունկնդիրներուն աղաչած էր չ՚ամբաստանել պատերազմին որ անխուսափելի կ՚երեւար։ Այն ատեն Հարաւային Ափրիկէի մէջ անգլիական ինքնօրէն մեծ գաղթավայր մը կար, ուր Հոլանտացի և Անգլիացի քով քովի կ՚ապրէին և բարեկամական յարաբերութիւններ կը ստեղծէին՝ որոնք օր օրի աւելի կ՚ամրապնդէին։ Անգլիական այդ գաղթավայրին հիւսիսային կողմը երկու հանրապետութիւններ կը գտնուէին որոնց մէկը կատարելապէս անկախ և միւսին ալ անկախութիւնը սահմանափակուած էր պայմանագրութիւններով։ Գ. Ճոն Մորլի յարեց.

«Այսօր ի՞նչ տեսարան կը պարզուի մեր աչքին առջեւ։ Անգլիական արիւնը ու դրամը կ՚ողողեն երկու հանրապետութիւնները որոնք ալ եւս անհետացած են։ Հազարաւոր Պոէրներ և Անգլիացիներ գերեզման մտած են. հազարաւոր մարդիկ, իրենց ծննդավայրէն հեռու մնալու պարտաւորուած են. հազարաւոր կիներ խորտակուած են։ Անգլիական գաղթավայրը ազատ չէ. Նոր Խորհրդարանը գոցուած է։ Վէրքը որ առաջ աղէկ էր, փառաւոր փոխուած կը կրէ Քէյփի գաղթավայրը, Հարաւային Ափրիկէն և նոյն իսկ զմեզ։ (Ծափահարութիւններ։) Պատերազմին երրորդ տարուան մէջ կը գտնուինք։ Միթէ պատահեցա՞ւ այն տեսակ բան մը որ կրնայ փոխել մեր երկու տարի առաջուան կարծիքը։»

Գ. Մորլի Հարաւային Ափրիկէի կացութիւնը պարզելէ ետք, կը հարցնէ թէ ի՞նչ արդիւնք ձեռք բերուած է և կը յայտարարէ.

«Երկու ժողովուրդներ դէմ առ դէմ էին. մէկը՝ շատ զօրաւոր ու բազմաթիւ. իսկ միւսը՝ շատ փոքր։ Անոնց մէջ կռիւ ծագելուն համար կարեւոր պատճառ մը չկար. իրարմէ զանազանելու համար հիմնական բան մը չունէին։ Այսօր առանց կը նեղուին զիրենք վարողներուն խոհականութիւն չունենալէն։ Եթէ երկու տարի առաջ Սկովտիոյ մէջ գտնուէք ըլլայիք ոչ ոք պիտի ուզէր այդ պատերազմը։ Անգլիոյ նախարարութիւնը ակամայ խաբեց ինքզինքը և երկիրն ալ անոր հետեւեցաւ։ Անշուշտ նախարարութիւնը չուզեց հաստատել այդ պարագան։ Գ. Չէմպըրլէն, սակայն, 1899 Օգոստոս 28ին կ՚ըսէր Պիրմինկէմի մէջ խօսած ճառովը թէ պատերազմի ու խաղաղութեան խնդիրը Քրիւկէր Նախագահին ձեռքը կը գտնուի, բայց այդ միջոցին բանակցութիւնները այն տեսակ կը կատարուէին որ յայտնի էր թէ պիտի չյաջողէին։ Նախարարութիւնը կը խոստովանի այսօր թէ կասկած չունէր և թէ չէր պատրաստուած։»

Ատենաբանը յարձակեցաւ Լորտ Միլների վրայ, որուն նախորդը ըսաւ մերժած էր Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ իրեն յանձնուած պաշտօնը՝ Քրիւկէր Նախագահին սպառնալիքներ ընելու համար։ Գ. Մորլի քննադատեց նաեւ Գ. Չէմպըրլէնի վերջին յայտարարութիւնները. պախարակեց աքսորականները, հրդեհները և Լորտ Քիչնըրի վերջին յայտարարութիւնը։ Ատենաբանը յարեց.

«Պատերազմը երկարելուն պատճառը՝ Անգլիացիներուն ձեռք առած խիստ միջոցներն են։ Պոէրներու կիները ու աղաքը կէս անօթի են թողուեցան. պատերազմի չեղողները վտանգաւոր դիրքեր տարուեցան, պատրուակելով որ ապստամբներ են։ Պախարակելի էին երկաթուղիներու խարողանուիլը. նաեւ զաստատակալներու ծնողներուն ու բարեկամներուն մահուան պատիժները. ներկայ գտնուելու պարտաւորութիւնը՝ որ հակառակ է արդի քաղաքակրթութեան։ Ասոնք 1798ին գործադրուած միջոցներ էին Իռլանտայի շարժումը զսպելու համար։ Ո՞ր ժողովուրդը կրնայ մոռնալ այդ անգթութիւնները։»

Գ. Մորլի յետոյ քննադատեց կեդրոնացման քաղաքականութիւնը ուր բռնադատուած են պատերազմիկ Պոէրներու կիները ու աղաքը։ Ատենաբանը յարեց.

«Ներկայ պատերազմը բնաջնջման պատերազմ մըն է և Անգլիոյ նախարարութիւնն ալ յուսահատ մարդու մը ընթացքը ունի։ Միթէ թշնամին կը հասկընա՞յ կառավարութեան հետապնդած նպատակը։ Միթէ Պոէրներու պետերը բոլորովին կը հակառակի՞ն անգլիական քաղաքականութեան հիմնական պայմաններուն։ Միթէ կարելի չէ՞ համաձայնութեան համար գործնական կերպ մը գտնել։ Թո՛ղ Անգլիա խորհի իր դրամներուն պարապ տեղը վատնուելուն, զինուորական կացութեան առաջ եկած պահանջումներուն և Եւրոպայի մէջ իր դիւանագիտութեան տկարանալուն վրայ։ Կրնայ, իր նպատակին հետապնդելով հանդերձ, թեւերը ծալած չմնալ և չըսել թէ այդ գործին կարգադրութիւնը զինուորներուն թողած է։ Այդ գործին լուծումը զինուորներուն յանձնելը այն կը նշանակէ թէ պետական անձնաւորութիւններ չկան։»

Գ. Մորլի չի հաւատար այդ տեսակ անանկութեան մը և կ՚ըսէ որ եթէ նախարարութիւնը իր տրամադրութեան տակ ուրիշ միջոցներ չունի, կարելի է զայն փոխել և ուրիշ դահլիճ մը կազմել որ աւելի լաւ ըմբռնէ իրողութիւնները և համակերպի պահանջումներուն այն վտանգաւոր և խառնաշփոթ կացութեան, որուն հանդէպ կը գտնուի երկիրը։

Ի ՆՊԱՍՏ ՊՈԷՐՆԵՐՈՒՆ

Հունգարիոյ բողոքական կղերականները.—Կոչում Էտուարտ թագաւորին։

Բէշթա, 31 Հոկտ.—Աւետարանական Եկեղեցւոյ կղերականները կը հրատարակեն աղերսագիր մը՝ զոր Էտուարտ թագաւորին պիտի մատուցանեն բողոքականութեան հաստատման տօնին առթիւ, որ ամէն տարի կը կատարուի Հոկտ. 31ին։ Իրենք կրօնակից՝ կը խնդրեն Էտուարտ Թագաւորէն որ բարեհաճի, քրիստոնէական զգացումներէ ներշնչուած, վերջ տալ այն մահաբեր պատերազմին, որ գոյութիւն ունի անգլիական և պոէրական ժողովուրդներուն միջեւ, որոնք սակայն միեւնոյն դաւանութեան կը պատկանին։ Աղերսագիրը ստորագրած են քանի մը հարիւր կղերականներ, որոնց գլուխը կը գտնուին բողոքական եօթը եպիսկոպոսներ։ Հիմա նոր ստորագրութիւններ ալ կը հաւաքուին։ Աղերսագիրը քանի մը օրէն Լոնտոն պիտի ղրկուի։

ՉԻՆՈՒ ԳՈՐԾԵՐ

Չուն իշխանին վերադարձը.—Մանչուրիոյ խնդիրը.—Միսիոնարներու բողոքումը.—Լի-Հունկ-Չանկ։

Հոնկ Քոնկ, 30 Հոկտ.—Չուն իշխանը որ Գերմանիայէն կը դառնար, այսօր հոս ժամանեց և այցելութիւն տուաւ կառավարիչ Սըր Հ. Ա. Պլէքի։ Իշխանը թնդանօթներու արձակմամբ ողջունուեցաւ, բայց զինուորական պատիւներ չընծայուեցան. միայն ոստիկաններու խումբ մը բարեւի կեցած էր։ Իշխանը յետոյ ներկայ գտնուեցաւ չինացի երեւելիներու կողմէ տրուած սեղանի մը։ Քիչ վերջը գնաց կառավարչին բնակարանը, ուր նոյնպէս ճաշի հրաւիրուած էր։ Իշխանին ցամաք ելլելու օրը որոշ չըլլալով կարելի չեղաւ կարգադրութիւններ ընել։

Բեդերսպուրկ, 1 Նոյեմ.—Հոս ոչ ոք կը փորձէ հերքել այն լուրը թէ Բէքինի մէջ ռուս դեսպանին և Չինաց կառավարութեան միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին, Մանչուրիոյ խնդիրը կարգադրելու համար։ Կ՚ըսուի, սակայն, թէ Ռուսիոյ առաջարկութիւնները որ և է աջակցութեան մասնաւոր հանգամանք չունին։ Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ համոզում կը տիրէ թէ Ռուսիա անկեղծապէս փափաքող է քաշուելու Մանչուրիայէն՝ երբ որ կարելի ըլլայ։ Նաեւ կատարելապէս օրինաւոր կը նկատուի այն պարագան թէ Ռուսիա, քաշուելէ առաջ, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնէ՝ Մանչուրիոյ մէջ իր երկաթուղիները պաշտպանելու համար։ Զրոյցի մը նայելով Գերմանիա քաջալերած է Ռուսիան՝ չհեռանալ Մանչուրիայէն։

Բէքին.—Չինական բոլոր պաշտօնատարները կը հակառակին Ռուսիոյ արտօնութիւններ տալու սկզբունքին։ Անոնք կը յարեն որ ծրագրուած դաշնագրութիւնը եթէ կնքուի, միւս պետութիւնները, փոխանակ Ռուսիոյ պահանջումներուն հակառակելու, իրենք ալ համանման առաւելութիւններ պիտի պահանջեն ուրիշ նահանգներու մէջ։ Զրոյց կայ թէ դաշնագրութիւնը խմբագրուեր և Չինկ իշխանին կողմէ տարուեր է՝ խնամակալութեան ներկայացուելու համար, սակայն այդ լուրը ստոյգ չի նկատուիր։

—Լի Հունկ-Չանկը դարմանող օտար ազգի բժիշկները այս երեկոյ յայտարարեցին թէ հիւանդին վիճակը ծանր է։ Կարելի է որ անոր հիւանդութիւնը արգելք մը ըլլայ՝ Մանչուրիոյ մասին կատարուած բանակցութիւններուն։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

«Օֆիր» Բորդսմաուդի առջեւ.—Քորնուէյլի դուքսին ժամանումը։

Լոնտոն, 1 Նոյեմ.—Օֆիր, այս առաւօտ Բորթսմութ հասաւ։ Թագաւորը, Թագուհին և Քորնուէյլի դուքսին ու դքսուհիին զաւակները Վիքթորիա–Էնտ Ալպերթ զբօսանաւով դիմաւորելու գացած էին դուքսը ու դքսուհին։ Նաւահանգիստին մէջ, ուր կը գտնուէին մարտանաւերը, տեսարանը սքանչելի էր, թէեւ մշուշը քիչ մը կը ծածկէր տեսարանին ամբողջութիւնը։ Այս գիշեր շքեղ լուսավառութիւններ կատարուեցան։ Դուքսը և դքսուհին վաղը Լոնտոն կը ժամանեն։ Ամբողջ փողոցներ դրօշներով ու ծաղիկներով զարդարուած են և մեծ ընդունելութիւն մը պիտի ըլլայ դուքսին ու դքսուհիին։ Վիքթորիա կայարանին մէջ ամէն կողմ դրօշներով ու ծաղկեպսակներով զարդարուած է։

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

Պապին առողջութիւնը.—Լէոն ԺԳ.ի մէկ յայտարարութիւնը։

Հռոմ, 1 Նոյեմ.—Իտալիոյ լրագիրները վրդովիչ լուրեր կը հրատարակեն Պապին առողջական վիճակին վրայ, ըսելով որ մահամերձ է, բայց այդ տեղեկութիւնները բոլորովին սխալ են։ Պապը այս առտու պատարագեց. ներկայ էին բազմաթիւ ուխտաւորներ. յետոյ ունկնդրութիւն շնորհեց քանի մը հոգիներու։ Քանի մը օր առաջ Պապը, Բարիզի արքեպիսկոպոսին հետ տեսակցելու պահուն, յայտարարեց թէ մեծապէս կը փափաքի զայն նորէն տեսնել, բայց թէ արքեպիսկոպոսը քիչ մը ծերացած կ՚երեւայ։

ՌՈՒՍԻԱ

Արեւելեան նահանգներուն մէջ.—Հունձքերու գէշութիւնը.—Օգնութիւններ։

Բեդերսպուրկ, 30 Հոկտ.—Ռուսիոյ արեւելեան քանի մը նահանգներու մէջ հունձքերուն վերջին անգամ փճացումը այնքան յոռի կացութիւն մը առաջ բերաւ, որուն նմանը բաւական տարիներէ ի վեր չէ տեսնուած։ Բեդերսպուրկ հասած լուրերը այնքան վրդովիչ հանգամանք մը ունէին որ լրագիրները հրաման առին այդ մասին միայն իրենց հաղորդուած պաշտօնական տեղեկութիւնները հրատարակել։ Ասոր պատճառն էր արգիլել չափազանցուած լուրերու տարածումը։ Այդ նպատակով է նաեւ որ անհատները միայն Կարմիր Խաչի Ընկերութեան և պաշտօնեաներու միջոցաւ պիտի կրնան նպաստ տալ։

ՓԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ

Խիստ օրէնք մը ըմբոստներուն դէմ.—Անձնատուութիւն Սէպու կղզիին մէջ։

Կղզիին ամերիկեան քաղաքային վարչութիւնը, որ անկախ կառավարութեամբ մը պիտի օժտէր Փիլիփփինեանները, հրամանագիր մը հանած է մատնիչներուն ու ըմբոստներուն դէմ։ Ամէն անոնք որ մատնչութեան յանցանքով ամբաստանուին և կամ անուղղակի կերպով աջակցին ըմբոստներուն, մահուամբ պիտի պատժուին։ Ամերիկեան ու Փիլիփփեան կառավարութեանց դէմ խօսողները ու գրողները 2000 տոլար տուգանքի և երկու տարուան բանտարկութեան պիտի դատապարտուին։ Իսկ այն անձերը որոնք հաւատարմութեան երդում չեն ըներ 2000 տոլար տուգանքի ու տասը տարուան բանտարկութեան պիտի դատապարտուին։ Օտարականներն ալ միեւնոյն օրէնքին պիտի ենթարկուին։

—Զօրավար Չէֆի կը հեռագրէ թէ ըմբոստներէն 60 սպայ և 470 հոգի հնազանդութիւն յայտներ են Սէպու կղզիին մէջ։ 150 հրացան և 8 թնդանօթ յանձներ են Ամերիկացիներուն, տեղւոյն բնակիչներու յայտնած փափաքին վրայ, որ խաղաղութեան կը բաղձայ։

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ ԵՒ ՔՈԼՈՄԲԻԱ

Մեքսիկայի համամերիկեան համաժողովը.—Իրաւարարութեան առաջարկ.—Վենեզուէլայի նախագահին պատասխանը.—Կացութիւնը Քոլոմպիայի եւ Վենեզուէլայի մէջ.—Ըմբոստներու պարտութիւն մը։

Մեքսիկայի համամերիկեան համաժողովը ուզելով իրաւարարութեամբ կարգադրել Վենեզուէլայի և Քոլոմպիայի միջեւ գտնուած տակաւ վէճը, համաժողովին նախագահին միջոցաւ, իրաւարարութեան առաջարկներ ըրեր է Վենեզուէլայի նախագահ զօրավար Քասթրոյի։ Այս վերջինը բուռն պատասխանով մը մերժեր է այդ հաշտարար առաջարկները, հակառակ նախարարներու կարծիքին, որոնք կը սպառնան հրաժարիլ։

«Վենեզուէլա պատուաւոր հաշտութեան մը կը փափաքի, կ՚ըսէ Քասթրօ նախագահը իր պատասխանին մէջ, բայց Քոլոմպիայի պահպանողական կառավարութիւնը միշտ ջանացած է իր ազդեցութիւնը բանեցնել վենեզուէլեան ազգին վրայ, որ անկախութիւն տուած է Քոլոմպիայի։ Այս ընթացքը գձուձ ու անտանելի է և քաղաքակրթութեան հակառակ։ Քոլոմպիա կ՚ապրի արհամարհանքի, թշուառութեան և խաւարի մէջ։ Հիմա կ՚ուզէ որ այդ ամէն չարիքները Վենեզուէլա փոխադրէ։»

—Քոլոմպիայէ հասած լուրերը տագնապալի են։ Պատերազմական նախարարը՝ Գ. Օսբինա, հանրապետութեան նախագահին նախագահ Գ. Քարօ և ազգային կուսակցութենէն քանի մը հոգի ամէն ճիգ կը թափեն արդի նախագահին պաշտօնանկութեան համար։ Այս պատճառաւ՝ Գ. Քարօ Պոկոթայի գերմանական դեսպանատունը փախեր է։

—Վենեզուէլայի մէջ ալ կացութիւնը անհաստատ է, հակառակ խաղաղութեան համար տրուած հաւաստիքներուն։ Կառավարական զօրքերը փոքր յաջողութիւն մը ունեցեր են, մէկ քանի տեղերու մէջ յաղթելով ըմբոստներուն։ Զօրավար Տուէլարի հրամանին տակ գտնուող զօրքերը, Հոկտ. 24ին, Պալարանքասի մէջ պարտութեան մատներ են Վենեզուէլայի կանոնաւոր զօրքերուն կողմէ։ Տուէլար և իր մարդոց հոծը հոգի սպաննուեր են։ Վենեզուէլայի զօրքերը գերի բռներ են 23 ըմբոստ և գրաւեր են 2000 մաւզերեան հրացան ու 30,000 փամփուշտ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Բանամայի եւ Նիքարակուայի ջրանցքները.—Առաջարկ մը խորհրդարանին.—Անձնասպանութեան սրահ։

Ուաշինկթընի Էքսբրէս լրագիրը կը ծանուցանէ թէ կեդրոնական Ամերիկայի ջրանցքին յանձնաժողովը նկատելով որ Բանամայի Ընկերութեան առաջարկած վաճառման պայմանները գոհացուցիչ չեն, Խորհրդարանին պիտի յանձնարարէ նկատի առնել Նիքարակուայի ջրանցքին շինութեան ծրագիրը։ Բայց Տէյլի թելեկրաֆի թղթակիցը կ՚ըսէ թէ Բանամայի Ընկերութեան ներկայացուցիչ Գ. Հիւթէն կարեւորութիւն չընծայեր այդ հաւանականութեան, ենթադրելով որ իր առաջարկն ալ յանձնաժողովին առաջարկին պէս նկատողութեան պիտի առնուի Խորհրդարանին կողմէ։

—Ամերիկացի բժիշկ մը, մասնագէտ ջղային հիւանդութեանց, Չիգակոյի քաղաքապետութենէն արտօնութիւն խնդրեր է «անձնասպանութեան սրահ մը» հաստատելու համար, ուր իր բոլոր անբուժելի յաճախորդները պիտի կրնան հանգստօրէն մեռնիլ, փոխարէն վճարելով որոշեալ գումար մը. Անձնասպանութեան ամէն տեսակը պիտի գործադրուի հոն. չուանով, ըէվոլվէրով, հատու գործիքներով, հեղձամահ ընող կազերով, թոյներով և նոյն իսկ ելեկտրականութեամբ։ Բժիշկը իր յայտագիրը ղրկեր է Մ. Նահանգաց անձնասպանութեան համար կազմուած ակումբներուն, գովելով իր հիմնելիք հաստատութեան առաւելութիւնները։ Բայց Չիգակոյի քաղաքապետը առայժմ մերժեր է բժիշկին արտօնութիւն տալ այդ մասին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1902 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
Գին 40 փարա

Ազգ. Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցը մեծագոյն ստուգութեամբ հրատարակ եղած է։ Ինչպէս անցեալ տարի եկեղեցական ժամերգութեանց մասը սովորականէն աւելի մանրամասն և նոր տեղեկութիւններ կը պարունակէր, նոյնպէս և այս տարի իւրաքանչիւր օրուան եկեղեցական պաշտամանց պատշաճները աւելի ճշտութեամբ նշանակուած են, Օրացոյցին սկիզբն ալ յատուկ խորան մը դրուած է ընդհանուր կէտերու վրայ ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասէրաց։

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ յայտարարել թէ միայն Հիւանդանոցիս օրացոյցն է որ արտօնեալ և վաւերացեալ է Ազգ. Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոնց կողքերուն վրայ դրուած կնիքին, ուր գրուած է «Սեպհականութիւն Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի, 1902»։

Անցեալ տարի 50,000 օրինակի չափ պարզ օրացոյց սպառած ըլլալով, օրացոյցի հասոյթը բաւական կարեւոր աղբիւր մը դարձած է Հիւանդանոցիս համար, ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ այս տարի ալ բարեսէր ազգայինները պիտի փութան մէկ մէկ օրինակ գնել առնելով և նպաստել ազգիս տան մէջ խնամուած հազարէ աւելի պատսպարեալներուն։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Հալէպի երեւելիներէն Հայտարիզադէ Էնվէրի էֆ.ի։

—Պօզաթաի նահանգին Պէհիսնի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պարմանէի գիւղախումբին նախկին միւտիր Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան խորհրդական Կոլինօ Կոմսին, որ Բէքինի իտալական դեսպան անուանուած է։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Էնկիւրիի աղքատախնամ նախորդ քննիչ և հիմա Գոյալիքի թաղապետութեան նախագահ Մուսթաֆա էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պիգասէչի թաղապետական նախորդ բժիշկ և բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին շրջանաւարտ Աւետիս Գարաքօզ էֆ.ի։

—Լիտագաթի ոսկի շքանշան՝ Հալէպի ու շրջականերուն զինուորական արտաքոյ հրամանատարի փոխանորդ Ալի Մուհսին փաշայի։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Պրուսայի կուսակալ Խալիլ պէյ հիւանդ է, բարեհաճեցաւ հեռագրով անոր առողջութիւնը հարցընել տալ։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.—Մզկիթներու նորոգութեան և վարժարաններու ուսմանց ծրագիրներու բարեփոխման համար կազմուած յանձնաժողովը երեկ ալ գումարուեցաւ Ներքին Գործոց նախարար Մէմտուհ փաշայի նախագահութեամբ, Յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ կրթական նախարարութեան պատրաստած մէկ ցուցակը թէ ո՛րքան վարժարաններ կան և ո՛ր տեղերը պէտք է նորէն հաստատուին։ Էվգաֆի նախարար Ղալիպ փաշա բացակայ էր։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, աղէ օրը, շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր վարժարաններուն, ծանոյց մեծ հոգ տանիլ կրօնքի ու բարոյականի դասաւանդութեանց և լաւ դաստիարակութեան. նաեւ աշխատիլ որ աշակերտները կատարելագործեալ կրթութիւն մը ստանան և ազնուութեան օգտակար անձնաւոր ըլլան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Հանրային Պարտքի վարչութիւնը, Արեւելեան Ռումէլիի տուրքին հաշուէն Պուլկարիայէն ունեցած պահանջքները ապահովելու կերպ մը միջոցներ ձեռք առաւ, որով սա յօդուածը նշանակուեցաւ պուլկար կառավարութեան և Պանք տը Բարիի ու Պանք տէ Բէյի Պայի միջեւ կնքուած փոխառութեան պայմանագրութեան մէջ.—«Պուլկար կառավարութեան կողմէ կնքուելիք 124 միլիոն ֆր.ի փոխառութենէն նախ և առաջ Հանրային Պարտքի վարչութեան պահանջքը վար պիտի դրուի և յետոյ երբ փոխառութիւնը կնքուի, այդ պահանջքին գումարը ուղղակի Հանրային Պարտքի վարչութեան պիտի հատուցուի Օսմ. Պանքային միջոցաւ»։ Հանրային Պարտքի վարչութեան պահանջքը Արեւելեան Ռումէլիի տուրքին հաշուէն՝ 4,615,833 ֆր.ի հասած էր 1901 մայիս 9ին։ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը ծանուցած է նաեւ նոյն պանքաներուն թէ փոխառութիւնը եթէ առաջոյ վերջը կնքուի, պահանջուած 4,615,833 ֆր.ին վրայ պիտի աւելնան նաեւ Հոկտեմբերի ու Նոյեմբերի մասնավճարները, որով նոյն գումարը պիտի բարձրանայ 5,191,000 ֆր.ի։

ԱՏԱԼՊԵՐԹ ԻՇԽԱՆԸ.—Երուսաղէմէն հեռագրեն երկուշաբթի օրուան թուականով.—«Շարլոթ մարտանաւը, ուր կը գտնուի Ատալպերթ իշխանը, այսօր ժամ 6ին, Եաֆֆայի նաւահանգիստը հասաւ։ Իշխանը մինչեւ ժամ 10 նաւին մէջ մնաց և յետոյ ցամաք ելլելով, ուղղակի երկաթուղիի կայարանը գնաց։ Ժամ 11ին մասնաւոր կառախումբով ճամբայ ելաւ և գիշերուան ժամ 3ուկէսին Երուսաղէմ հասաւ։ Թէ՛ Եաֆֆայի և թէ Երուսաղէմի մէջ քաղաքային ու զինուորական պաշտօնեաներուն կողմէ ընծայուած պատիւներուն համար իշխանը շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ատալպերթ իշխանը երկու օր Երուսաղէմ պիտի մնայ»։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.—Ցունարէն Վիզանթիոն լրագիրը խօսելով Կ. Պոլսոյ մէջ առեւտրական սակարանի մը հաստատման անհրաժեշտութեանց և թուելով անոր գոյութիւն չունենալէն առաջ եկած պակասաւոր անտեղութեանց վրայ, կ՚ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ արմտիքի վաճառականները ու յանձնակատարները մտադիր են Ղալաթիոյ Պէօյիւք Միլլէթ խանը նորոգել տալ ու հոն փոխադրուիլ։ Վիզանթիոն կը յարէ թէ քանի որ վաճառականները այդ տեսակ մտադրութիւն մը ունին, շատ լաւ կ՚ըլլայ նոյն խանին մէջ հաստատել առեւտրական սակարանը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կիրակի գիշեր, առաւօտեան դէմ, ժամ 11ին, Պրուսայի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Եալդալասի մէջ կիրակի օրը ժանտախտէ դէպք ու մահ չէ պատահեր։

—Կլասկոյէն կը հեռագրեն թէ Սանդրոլ օթէլի սպասաւորներէն չորս հոգի անցեալ շաբթու, ժանտախտէ վարակուեր են։ Օթէլը փակուեր և հիւանդներն ուրիշ տեղ փոխադրուեր են։ Ցարդ ուրիշ դէպք մըն ալ պատահեր է։

Վարակեալներուն հետ յարաբերութիւն ունեցողները մեկուսացուեր են։ Էարէ կղզեակին մէջ ծառայող ոստիկան մըն ալ ժանտախտէ վարակուելով անմիջապէս հիւանդանոց տարուեր է։

—Բեդերսպուրկի առողջապահական Խորհուրդը տեղեկութիւն առեր է թէ Պաթումի մէջ ժանտախտէ մահ մը պատահեր է։ Այդ անձին հետ յարաբերութիւն չունեցող ուրիշ մարդ մըն ալ նոյն հիւանդութենէն վարակուած է, սակայն վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆ.—Միջերկրականի անգլիական նաւաբաժինէն մաս մը զոր կը կազմեն Իմբլէքէպլ, Թեսէուս, Բիրամուս, Քանոբուս, Մայն ու Վենեիֆ բէվ զրահաւորները և Կլատիաթոր յածանաւը, չորեքշաբթի օրը Սալամինա հասեր է։ Այդ նաւախումբը կը գտնուի Պոթինկերկ Լուիզ իշխանին հրամանատարութեանը տակ։

ՁԻՒՆ.—Էսկիշէհիրի մէջ չորեք գիշեր ժամ 4էն սկսելով մինչեւ առաւօտ ձիւն տեղացեր է։

—Կէլիպոլի Բէյլան գաւառակին զանազան կողմերն ալ մէկ թիզի չափ ձիւն տեղացեր է։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Հապէշիստանի վեհապետը Սողոմոնեան կնիք պատուանշանը և ասոր կառավարութիւնն ալ արծաթ չքանշան մը տուած է Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքարանին գործակատար Բանկոթաքի էֆ.ին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանին ու չքանշանին ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԴԵՂԵՐ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը տեղեկանալով որ Պոլսոյ Եէնի Ճամիի կողմը Բզթատարատան դիմացը հաստատուած հեղինակի Քոնթի երկու տեսակ ձկան իւղեր կը ծախէ, որոնց մէկ տեսակը խառնուրդ է և միւսը մաքուր, երկուքն ալ գրաւեց։ Վասն զի միայն դեղագործները և դեղի վաճառականները կրնան ձկան իւղ ծախել։

—Ձեռնհաս պաշտօնարանը նաեւ գրաւել տուաւ Պոլսոյ Մահմուտ Փաշա թաղը մէջ Հայկի խանութը գտնուած «տալա մալըշ թոզը» կոչուած դեղը որ յօդացաւի օգտակար կը նկատուի։ Գրաւման պատճառը այն է թէ այդ դեղին օտար նիւթերով խառնուած ըլլալը հաստատուեր է։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Իշթիպ գաւառակին նախնական դպրոցներուն նախորդ տեսուչ Հիւսեյին էֆ. և նոյն գաւառակը բնակող Միխայիլ էֆ. ծրագիր մը մատուցին Ձեռնհաս պաշտօնարանին, առաջարկելով որ Պատրիարքարաններու կողմէ պսակագրութեան, պսակի լուծման, պարէնի, օծման ու դրամօժիտի վերաբերեալ դատերու համար տրուած որոշումները զոր վճռագրի ձեւին տակ երկու կողմերուն կը հաղորդուին, անոնց բնագիրներուն տասը ղրուշնոց, պատճէններուն երեք ղրուշնոց և կոչնագիրներուն վրայ ալ քսան փարանոց դրոշմաթուղթ փակցուի, որով բաւական հասոյթ մը պիտի գոյանայ Ելմտական գանձուն։ Հանրային պարտքի կայս. գործակալութիւնը, որուն յանձնուած էր այդ ծրագիրը, անընդունելի գտաւ, վասն զի Պատրիարքարանները կառավարական պաշտօնարաններ կը համարուին և թէ դրոշմաթուղթերուն կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, պաշտօնագիրները արդէն տասը ղրուշնոց, պատճէնները երեք ղրուշնոց և կոչնագիրները քսան փարանոց դրոշմաթուղթի ենթակայ են, որով այդ ծրագիրը դրոշմաթուղթի օրէնքին անսամատեալ մը միայն ըլլալով կուտայ և հետեւաբար ուրիշ նորութիւն մը չունի։

ԿԱՊԵՐՏՆԵՐ.—Դէմիրճիի (Այտըն) ժողովրդեան ապրուստի միջոցը, ինչպէս յայտնի է, կապերտագործութիւնն է։ Արդ այդ կապերտագործները տեղեկանալով որ գերման կառավարութիւնը կապերտի իւրաքանչիւր քիլոյին մէկ ֆր. աւելի մաքս պիտի առնէ, կայս. կառավարութեան խնդրագիր մը մատուցին և խնդրեցին որ տեղւոյն վաճառականութիւնը վնասէ պահպանուի։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ դեսպանատան թարգ. Պիչ, ուրբաթ օր. Լոնտոն պիտի ուղեւորի։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը, վաղը, Ենիգիւղի ամարանոցէն Բերա պիտի փոխադրուի։ Դեսպան Պարոն Ֆոն Գալիչէ, իր կնոջ ու զաւակներուն հետ, մօտերս Իտալիա պիտի ուղեւորի։

ՌՈՒՍԻՈՅ շոգենաւային Ընկերութիւնը Օտեսայի ու Կարմիր ծովի միջեւ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատեց։

ԲԱՒԼԻ ՍԹԵՖԱՆՈՎԻՉԻ կողմէ Կ. Պոլսոյ յունական վարժարաններուն կտակուած տասնըհինգ հազար ոսկին, երէկ, Յունաց Պատրիարքարանին կողմէ յանձնուեցաւ, նոյն վարժարաններու հոգաբարձութեանց։

Բ. ԴՈՒՌԸ Յունաց Պատրիարքարանին հաղորդեց Պրէվէզայի ու Պէրէթինէի եկեղեցեաց մետրոպոլիտներուն պաշտօնը վաւերացնող Պէրաթները։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին 134 տունէ 753 հոգի գաղթականներ՝ Կոսթենճէէն և 89՝ Վառնայէն։

ԲԵՐԱՅԻ մէջ մօտերս աղջիկներու յատուկ ռուս վարժարան մը պիտի հաստատուի։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ Դամասկոս շինուած խճուղին Պէյրութ Դամասկոսի երկաթուղիին շինութեամբ անգործածելի մնացած էր, նոյն երկաթուղիի Ընկերութեան յանձնելու համար բանակցութիւն կը կատարուի Ձեռնհաս պաշտօնարաններուն միջեւ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպանը, անցեալ ուրբաթ, երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Յունաստանի Նախարարապետին հետ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ նպաստաւոր կարծիք յայտնեց Պէյրութի երեւելիներէն Սինոփլի էֆ.ի խնդրած մենաշնորհին համար՝ Համայի ու Տրիպոլիի կողմերը գտնուած ջերմուկներուն տեղերը բաղնիքներ կառուցանելու, Միջերկրական ծովին մէջ մակոյկ եւայլն բանեցնելու և մինչեւ այդ բաղնիքները խճուղիներ շինելու համար։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի նորոգութեանը համար Ալեքսանդր էֆ. Զոթիաֆի երեսուն ոսկի նուիրեց։

ՏԻԿԻՆ ԶԱՐԻՖԻ որոշեց Աթէնքի մէջ պատսպարան մը կառուցանել՝ թշուառութեան մատնուած ուսուցիչներու և գիտուններու համար։

ՀՌՈԴՈՍԷՆ կը գրեն թէ ձիթապտուղի բերքը այս տարի քիչ է։ Պատճառը անցեալ տարուան ձմեռուան թեթեւութեան, երաշտութեան և երկրագործական կանոններու մասին գործուած սխալներու կը վերագրուի։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը գրեց Բ. Դրան թէ Պասրայի կուսակալութենէն առնուած տեղեկութիւններու նայելով, անգլիական շոգենաւային Լինչ Ընկերութիւնը, որուն որոշեալ պայմանաժամի մը համար արտօնութիւն տրուած էր նաւավարութիւն ընելու, կը շարունակէ այդ գործը միշտ վնաս պատճառելով Օմանի ծոցին օսմ. Ընկերութեան շահերուն։ Ծովային նախարարութիւնը կը պահանջէ որ անգլիական Ընկերութեան թող չտրուի շարունակել այդ գործը։

ՎԼԱՏԻՄԻՐ մեծ դուքսին որդին Պորիս մեծ դուքսը, 24 տարեկան, մօտերս աշխարհի շրջանը պիտի կատարէ և Եգիպտոս ալ պիտի այցելէ։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ հիւպատոսարանին մէջ, անցեալ օրը, բացուեցաւ Քէֆալոնիացի նաւատէր Եէրասիմոս Ցոքասի կտակը։ Այդ անձը որ վերջերս Վիեննայի մէջ մեռաւ, իր ամբողջ հարստութեան՝ 30 հազար օսմ. ոսկի կտակած կը թողու կնոջը, որուն մահէն յետոյ այդ գումարը պիտի վերաբերի Քէֆալոնիայի բարենպատակ հաստատութեանց։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Կալիծա կոմսը Պէքինի դեսպան կարգուած և անոր յաջորդած է երկրորդ քարտուղար Քարլոթի մարքիզը։

ԽԱՇՈՒԻ գինը մէկ փր. բարձրացաւ եւրոպական հրապարակներուն վրայ։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.—Երէկ թէեւ քիչ մը արեւն երեսը տեսանք, և մինչեւ իրիկուն ալ այնպէս շարունակեց, սակայն այս առաւօտ նորէն սկսաւ անձրեւը և տեւական կը տեղայ։ Սեւ ծովէն շատ գէշ լուրեր կ'առնուին։ Մէսսեմպրիոյ, Թերափիոյ ու Պիւյիւքտէրէի բոլոր ծովի բաղնիքները քանդուած են։ Բազմաթիւ շոգենաւեր ու առագաստանաւեր Սեւ ծովի բերանը կը սպասեն չհամարձակելով դուրս ելլել։ Կիրակիէն ի վեր լուր մը կայ թէ անգլիական շոգենաւ մը ընկղմած է Սեւ ծովի բերնէն կէս մղոն հեռու։

—Անցեալ գիշերը ոչխար բեռցած երեք մաւունաներ Գաւաքէն վար իջնելու ատեն, մաւունաճիներէն մէկը փոթորկին սաստկութենէն ծովը ինկաւ և անյայտ եղաւ։ Շիրքէթի 37 թիւ շոգենաւուն նաւաստիները մեծ ջանքով օգնութեան փութացին և այդ մաւունաները կրցան Եէնի քէօյի նաւամատոյցը տանիլ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։—Ուստի խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Գառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ ակռայ դնել արմատին և անարմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, շղթանակներու, եայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Գառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՍԻՄՈՆ ԷՖ. ԲԱՑՍԵՐԼԵԱՆ, Տնօրէն ի Թուրքիա «Իւնիօն» Ապահովագրական Ընկերութեան։—Հանգուցեալ զոքանչս, Տիկին Մարթիկ Արթինեանի՝ ի նպաստ իմն ձեր Ընկերութեան մօտ կնքած ապահովագրութեան գումարն այսօր գանձած ըլլալով, կուգամ իմ կատարեալ գոհունակութիւնս և շնորհակալութիւնս յայտնել թէ՛ ձեր Ընկերութեան և թէ ձեզ, ու կ'արտօնեմ զձեզ ներկայ շնորհակալութեան գիրս գործածել ինչ եղանակով որ հաճիք։ Ընդունեցէք, Տնօրէն էֆ., խորին յարգանացս հաւաստիքը։

ՑԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Կ. Պոլիս, 19 Նոյեմ. 1901

Ազգային Լուրեր

Ս. Էջմիածնէն հետեւեալը կը գրեն.—Պաքուէն Պ. Հ. Մելիքեան, այցելելով Սանահին, Հաղբատ, Կարս, Անի, Տիկոր, Պէջնիլինս և Խոշավանք, սեպտ. 13ին Էջմիածին հասաւ, իր երկու որդոց, Պաքուի ծխական քահանայ Աբգարի և գերմանացի դաստիարակի հետ. Պ. Մելիքեան նոյն օրը ներկայացաւ Ս. Կաթողիկոսին։ Պ. Մելիքեանի այս ճամբորդութեան նպատակն է նոր վեհարանի կառուցման խնդրով զբաղիլ, որուն վերաշինութիւնը սաւօրեղական հանգամանք մը ստացած է։ Բայց վեհարանին արտաքին տգեղ ձեւէն որ վանքին հին խուցերու տպաւորութիւնը կը թողու դիտողին վրայ, ներսն ա՛լ աւելի անյարմար և տձեւ է թէ՛ սենեակներուն դասաւորութեամբ, նեղ ու փոքրիկ լուսամուտներով և թէ մութ ու նեղ անցքերով։ Այս ու այս կարգի պակասութիւններ աչքին կը զարնէին ամէն այն բարձրաստիճան հիւրերուն, որոնք Էջմիածին կ'այցելէին։ Վեհարանի արդի շէնքը բոլորովին անպատշաճ էր Հայ հարուստներու համար, որոնց բնակարանները շատ աւելի գեղեցիկ ու կարասիները շատ աւելի ճոխ էին քան Ս. Հայրապետին վեհարանը։ Բնականաբար նոր ու շքեղ վեհարան մը կառուցանելու գաղափարը պիտի յղանային նոյն հարուստները, զոր հիմա իրագործելու կ'աշխատին Պաքուի հայ ջոջերը։

Պ. Մելիքեանի առաջարկութեան հաւանելով Ս. Հայրապետը, կոնդակով մը վեհարանի շինութեան անդամ կարգած է Արիստակէս արքեպիսկոպոս Դաւթեան, Ցովհաննէս եպիսկոպոս Շիրակունի, Մխիթար, Կարապետ և Եզնիկ վարդապետները և դպիր Գալուստ։ Սեպտ. 16ին երեկոյին տեղի ունեցաւ յանձնաժողովին առաջին նիստը, ներկայութեամբ Պ. Մելիքեանի, ուր որոշուեցաւ նոր վեհարանը շինել երկու յարկով։ Նոր շէնքին յատակագիծը պիտի յանձնուի հմուտ ճարտարապետի մը որ գեղեցիկ ոճով մը պատրաստէ զայն. իսկ շինութեան վրայ պիտի հսկէ Երեւանէն հրաւիրուած ճարտարապետ մը։ Անմիջապէս շինութեան պիտի ձեռնարկուի, երբ Պ. Մելիքեանէն ստացուի 2000 ռուբլի նախնական պատրաստութիւններ տեսնելու համար։ Նոր վեհարանի կառուցման համար, մինչեւ հիմա, մօտաւորապէս 50,000 ռուբլի հաւաքուած է, որ կը գտնուի Պ. Մ. Արամեանցի մօտ։ Ծախսուելիք գումարի քանակութիւնը թէեւ յայտնի չէ դեռ, բայց կ'աշխատին որ շէնքը ամէն կերպով վայելուչ ու շքեղ ըլլայ։ Ս. Հայրապետը օրհնութեան կոնդակ ուղղած է Պ. Մելիքեանցին ու Պ. Մ. Արամեանցին։

—Շապին Գարահիսարի նորընտիր քաղաքական Ժողովը իր առաջին նիստը գումարելով՝ տեղեկագիր մը ղրկած է Պատրիարքարան։ Բոլոր ժողովականները, պատրիարքական օրհնութեան և հաստատութեան կոնդակը կարդացուելէ յետոյ, Ս. Պատրիարք Հօր օրհնութիւնը խնդրեր են։

—Գալաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ մէջ ծագած անհամաձայնութեան շարժառիթը եղած է օրինական զանցառութիւնը, զոր ատենէ մը ի վեր կը չարագործէր Թաղին գլխուն պատուհաս եղող անձ մը, որ չի նայելով իր Գալաթիոյ բնակելուն, յաջողած էր դարձեալ Թաղային գործերէն ձեռք չքաշելու։ Այս պարագան ի վերջոյ սպառած էր Թաղ. Խորհուրդին համբերութիւնը, որ այս գժտութեան առաջքը առնելու համար՝ հետզհետէ դիմած էր Տնտեսական Խորհուրդին, Ս. Պատրիարք Հօր, Փոխանորդ Սրբազանին և վերջերս Թաղ. Ժողովի ատենապետ Սահակեան փաշային, որուն պաշտօնն էր համաձայնութեամբ կարգադրել վէճը։ Սակայն անդիէն քարոզիչ Տ. Վահրամ Ծ. վարդապետ կիրակի օրուան իր համոզիչ խօսքերով յաջողեցաւ վերջացնել այս կնճռոտ խնդիրը և անոր հեղինակը վտարել Թաղային պաշտօններէ։

—Խառն Ժողովը յառաջիկայ ուրբաթ օր պիտի գումարուի Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ս. Պատրիարքը Ժողովին պիտի հաղորդէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան մասին Ատանայէ հասած հեռագիրը և այս առթիւ տեղի ունենալիք ընտրական գործողութիւնները։ Ժողովը Կաթողիկոսական ընտրելիներու ստորագրուած ցուցակը պատրաստելով՝ Սիս պիտի ղրկէ, վերջնական ընտրութիւնը կատարելու համար։

—Արմաշու միաբան Տ. Աղան Ծ. վարդապետ Արծրունի Արմաշէն մայրաքաղաքս եկաւ։

—Նիւթական Ցանձնաժողովը երէկ նիստ չգումարեց, անդամներու մեծ մասին բացակայ ըլլալուն պատճառաւ։

—Սամսոնի Առաջն. Տեղապահ Տ. Գնէլ վարդապետ մայրաքաղաքս հասած է։

—Ենիգաբուի ազգ. վարժարանը ժամանակապէս փակուեր է, Թաղին մէջ ճարակած կարմրախտի հիւանդութեան պատճառաւ։

—Ս. Պատրիարքը թէեւ մասնաւոր հրաւիրագրեր ղրկած էր Կրօնական Ժողովին անդամներուն՝ ներկայ գտնուելու համար երէկուան նիստին, սակայն նորէն մեծ մասը բացակայ էր հիւանդութեան պատճառաւ։ Հետեւաբար Ժողովը երէկ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ներկայութեամբ Պատրիարքական Փոխանորդին ու երկու քահանայ անդամներուն և զբաղեցաւ հետեւեալներով.—Պալըքեսրի Տ. Կարապետ քահանան ուրիշ տեղ պաշտօն խնդրած ըլլալով, որոշուեցաւ այս մասին պէտք եղածը գրել Պալըքեսրի այցելու հովիւ Տ. Բարթողիմէոս վարդապետին։—Ասկէ զատ Ժողովը Պուլկարիոյ մէջ պաշտօնավարող ընդհանուր քահանաներու ցանկը ուզած էր։ Տ. Բարթողիմէոս վարդապետ ղրկած ըլլալով այդ ցանկը, Ժողովը կարեւոր նկատեց յանձնարարել իրեն՝ այդ քահանաներուն կամաւոր տեղափոխութիւնը արգիլել։ Էմմանուէլ վարդապետ Պոլսոյ պարագաներու մասին, Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Ցովհաննէս եպիսկոպոս Արշարունի տեղեկութիւն ուղարկած էր։ Տ. Ցովհաննէս եպիսկոպոս իմացուցած է թէ Ճամճեան Գերսամեան մօտերս Պոլիս պիտի գայ. հետեւաբար Ժողովը պիտի կրնայ կարգադրել խնդիրը անոր հետ։ Դարձեալ Էմմանուէլ վարդապետ գաւառական պաշտօն մը ստանձնելու համար խնդրագիր մը մատուցած էր և այդ մասին Պոյանը գիւղի ազգայիններէն Փրենկեան Ցակոբ էֆ. ալ նպաստաւոր վկայութիւն մը ղրկած էր։ Ժողովը որոշեց սպասել մինչեւ որ Ճամճեան Գերսամեանի հետ յիշեալ վարդապետին ունեցած հաշուական խնդիրը կարգադրուի։ Ասկէ զատ Քաղաքական Ժողովը որոշած ըլլալով Պուլկարիա Առաջնորդական Փոխանորդ մը ղրկել, Կրօնական Ժողովը հաւանեցաւ այդ որոշման։

—Բարեսէր անձնաւորութիւն մը, որ ուրիշ շատ առիթներու մէջ ծանօթ է իր բարեգործութիւններով, այս անգամ վաճառական Պօղոս էֆ. Ալաջաճեանի ձեռքով քսան օսմ. ոսկի նուիրած է Գումգաբուի չորս միացեալ Թաղերու Ազգասիրականին, կարօտ աղքատներու ածուխ բաշխելու համար, վերահաս ձմրան առթիւ։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օր Քոնսթանթինոբլը)

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ. 5 նոյեմ.—Անգլիոյ ելմտական նախարար Սըր Մ. Հիքս Պիչ, ճառ մը խօսելով Պրիսթոլի մէջ, յայտարարեց թէ կարելի է որ պատերազմին հետեւանքով տուրքերը նորէն աւելնան և թէ կառավարութիւնը միշտ պատրաստ է հաշտութիւն կնքելու, բայց միայն պատուաւոր հաշտութիւն մը։ Նախարարը յարեց թէ Անգլիա ամէն զոհողութիւն պիտի ընէ զայդ ձեռք բերելու համար։ Քանի մը օրէն երկու հեծելագունդ դէպ Հարաւային Ափրիկէ պիտի ուղեւորին, աւելցնելու զինուորները Քիչնէր զօրավարին, որ յարեց արտախօսը, կառավարութեան կատարեալ վստահութիւնը կը վայելէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսեր մէկ հրամանագիրը կատարեալ վստահութիւն կը յայտնէ Չինէն վերադարձող զօրախումբին որ, կ'ըսէ, գերման բանակին փառքը բարձրացուցած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ.—Սոպրանիէին ատենապետ Պ. Կէշով հրաժարեցաւ։ Կ'երեւի թէ ազգային կուսակցութիւնը որուն պետն է Պ. Կէշով, կ'ուզէ առաւել ազատ ընել իր ընդդիմադրութիւնը։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԴԵՂԻՆ ՏԵՏՐԱԿ

ՓԱՐԻԶ. 5 նոյեմ.—Այսօր Ֆրանսայի Խորհրդարանին անդամներուն բաշխուեցաւ Դեղին Տետրակ մը՝ Չին ղրկուած զօրախումբին նկատմամբ։

ՄՇՈՒՇ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ մէջ խիստ թանձր մշուշ մը կը տիրէ։ Փոխադրութիւնները ընդհատուած են։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Չին մերժեր է Ռուսիոյ առաջարկութիւնները՝ Մանչուրիոյ մասին։

ՎԱԹՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ

ՀԱՎՐ.—Լա Շանբանեը խոշոր շոգենաւը որ այսօր հոս հասաւ, Նիւ-Եորքէն 60 միլիոն ֆր. արժէքով ձոյլ ոսկի բերաւ Բարիզ ղրկուելու համար։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ ճակատամարտներ կատարուած են Ուգսթորի, Լէյտսպուրկի և Պորթալի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ թագաւորը իր ներկայութեամբը ընդունեց Բոթայի ռազմիկանտալը որ հանրածանօթ պարբեթէք մըն է։ Թագաւորը հարցուց ռազմիկանտալին թէ Պոէրները ինչ պայմաններով հաշտութիւն կնքել կ'ուզեն։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Եւրոպայի Թրանսվալեան դեսպան Տոքթ. Լէյտս պիտի հերքէ տեղեկութիւնները թէ փոխադարձ խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են Անգլիացիներուն դէմ, քանի որ Լորտ Քիչնէր մահուան կը դատապարտէ Պոէրները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր հոկտ. 2 թուականով հեռագրաւ կը հաղորդէ Բրէթորիայէն.—Պեթէլի հիւսիսային արեւմտեան կողմը, թանձր մշուշի մը պատճառաւ, Պոէրները յարձակում մը կատարեցին Պէնսընի զօրագունդին յառաջապահներուն վրայ։ Թշնամին որ հազար հոգիէ կը բաղկանար, անգլիական երկու թնդանօթներ գրաւեց, բայց յայտնի չէ թէ հետը տարա՞ւ թէ ոչ։ Մեր կորուստը բաւական շատ է։ Գնդապետ Պէնսըն մեռաւ առած վէրքէն։ Այս առթիւ ուրիշ զօրագունդ մը ղրկուեցաւ օգնելու Պէնսընի զօրագունդին։

—Լորտ Քիչնէր ուրիշ հեռագրի մը մէջ ալ կ'ըսէ.—«Պորթէր գնդապետը, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու, այս առաւօտ Պէնսընի զօրագունդին մօտ հասաւ։» Պորթէր գնդապետը կը տեղեկագրէ թէ Պէնսըն գնդապետէն զատ 8 սպայ և 58 զինուոր ալ մեռած և 13 սպայ ու 156 զինուոր վիրաւորուած են։ Ճակատամարտը շատ մօտէն և մեծ սաստկութեամբ կատարուեր է։ Պոէրները դէպ ի արեւելք նահանջեր են և բաւական կորուստ ունին։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.—Ցունաստանի թագաւորին որդին Գէորգիոս իշխանը, վաղը, Քիլի ճամբով Աթէնք պիտի դառնայ, բայց ճամբան հօրը հետ պիտի տեսնուի և անոր ընկերակցութեամբ Աթէնք պիտի ուղեւորի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին՝ Քորնուէլլի դուքսին ու դքսուհիին հետ Վիքթորիա կայարանը հասան և ընդունուեցան Լորտ Սոլզպէրիի, միւս նախարարներուն և Լորտ Ռոզբէրիի կողմէ։ Ցետոյ ժողովրդեան համակրական արտայայտութիւններուն մէջէն ուղղակի Մարլպորօ Հաուզ գացին։

—Անգլիոյ գաղթավայրերուն ներկայացուցիչները երախտագիտական ուղերձ մը մատուցին Էտուարտ թագաւորին, որ գոհունակութիւնը յայտնեց գաղթավայրերու բնակիչներուն իր որդւոյն եղած ընդունելութիւններուն համար։

—Գերմանիոյ կայսրը նշանաւոր նկարիչ մը պիտի ղրկէ՝ Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսը նկարելու համար։ Պէրլինի արքունիքին մէջ արդէն կան բազմաթիւ նկարներ, մանաւանդ Վիքթորիա մայր կայսրուհիին ու Էտուարտ թագաւորին ամուսնութեան կենդանագիրները։

ՊԵՐԼԻՆ.—Համպուրկի մէջ հանրային կարծիքը բոլորովին հակառակ է Գերմանիոյ մաքսային նոր սակացոյցին։ Քաղաքին բնակիչները 206 662 հոգի, աղերսագիր մը ստորագրեցին բողոքելով այդ սակացոյցին դէմ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԵՂԱՆԸ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	15
Ամէնէն բարձր գին	»	25	17 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	15
Ռումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	96	75
Ամէնէն բարձր գին	»	97	37 1/2
Ամէնէն վար գին		96	37 1/2

ԲԱՑՈՒՄ 24 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	14 1/2
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	97	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		19	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քաղաք Թիւնէլյան Ընկեր.		0	10
Օսմ. Օթ. Շահէն և Վաճառ.		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	65
Թրամուէյի բաժնեթ.		5	65
» Ծխախոտի		1	30
» պարտատ.		48	—
Շոգեակ Կ. Պոլսոյ		465	—
Թուտնէյա		70	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի ամիս	Ղրշ	110	37 1/2
» » » չէք	»	111	37 1/2
Փարիզ »	Ֆր.	22	82
» » » չէք	»	22	82 3/4
Պէրլինի ամսական չէք	Մարք	18	57
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	07
Ռուս իմբերիալ	»	90	20
Քրբիտիէ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	[illegible]	39
Մէթալիք	»	98	20
Ռուսական Չերվոնեց	Օ. Ո.	8	69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 5 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	27 1/2
Օսմանեան Թուղթ սէրի Բ.	49	—
Օսմանեան Թուղթ սէրի Դ. բաց.	23	—
Օսմանեան Թուղթ սէրի Դ. գոց.	23	—
Օսմանեան Պանքա	10	37
Թուրքական 1890	99	
Հելլենական 5 %	38	50
» Մոնոփոլ	41	—
Պուլկարական 1888	83	—
Եգիպտական Ունիֆիէ	106	25
Ցափոնիոյ	105	—
Փորթուգալ	3	10
Ալոյին երկաթուղի	12	50
Քաղաքապետութիւն	95	300

ՓԱՐԻԶ 5 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	60
» » 3 1/2 %		101	65
Օսմ. Թուրք. սէրի Դ.) բաց.	Ֆր.	23	20
) գոց.	»	23	20
» » » Բ.	»	49	40
» » » Դ.	»	25	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	509	—
Օսմանիէ	»	418	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	99	50
Օսմ. Ծխախոտ	»	510	—
Օսմ. Ռէժի	»	307	—
Եգիպտական Ունիֆիէ 4 %		483	50
Քրէտի Լիոնէ		971	
Թուրքական Թուղթ		98	80
[illegible]		70	—
[illegible]	»	73	75
[illegible]		35	110
[illegible]			3

ՊԷՐԼԻՆ 5 Նոյեմբեր

Թուրքիոյ	»	216	35
Ռումէլի երկաթուղի	»	95	75
Անատ. երկթ. պարտատոմս	»	97	80
Փ. Կ. [illegible]	»	90	265

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ՄԻՒՆԻԽԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՊԱՎԻԵՐԱԿԱՆ ՄԱՐՔԱՑՈՎ

Այնպիսի ժամանակ մը երբ ալքօլականութիւնը մեծ վնասներ կը պատճառէ ընկերութեան, մխիթարական է մտածել թէ, առանց ինքզինքը թունաւորելու, մարդս կրնայ զովանալ Միւնիխի Պավիերական Մարքաով գարեջուրը գործածելով։ Այս գարեջուրը առողջութեան վնասակար և ո՛չ մէկ նիւթ կը պարունակէ, և ոչ միայն զովացուցիչ ըմպելի մըն է, յարգի մանաւանդ ամառնային եղանակին մէջ, այլ նաեւ իր տեսակին մէջ անզուգական կազդուրիչ մը, իր սննդական բազմաթիւ յատկութիւններով։ Ջերմագին կերպով կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց այս գարեջուրը՝ որ կը ծախուի մեծաքանակ և փոքրաքանակ Թ. Էֆէնտի Սուրէննեանի վաճառատուններէն կամուրջին մօտ, Բերա մեծ փողոց և Գալաթիա։ Գործակալ Պ. Մ. Գրաճիոթթի 39 Քէօրբիւլիւ խան, Պոլիս։ 19—20

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏՈՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԵՎՖԻԿ ԷՖԷՆՏԻ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, թիւ 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շալիկներ, գիշերնոցներ, տէքոլթէ շալիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, ֆանիլաներ, անուշահոտութիւններ, ապաժուռով լամբաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն։ Բոլոր ասոնք անհաւատալի ըլլալու աստիճան աժան գիներով։ Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք։

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ, գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՏ։ Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (քըրըք, չըքըք) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերովը։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ՔԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

486 83—100

ՍԳՈԹԻ ՄՈՒՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սգող եւ Պօուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել Ձեր Սգոդն օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռիւ ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՏՐ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՍԻ ԱՐԹԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէէ միւպայաա օլընաճագ միւթէնէվվի քէրէսթէնին մահը հալը ռումինին եիրմի իքինճի սալը կիւնի գարարը էվվէլի վէ եվմէ պէշինճէ պէնճշէնպէհ կիւնիւ եւգաթ իւչ թէնզիլի միւզայէտէյի իճրա օլընաճաղընտան իսթէյէն թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհապէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւլքիյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 20 Թէշրինը Սանի սէնէ 317

3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէէ միւպայաա օլընաճագ օթուզ պին աթիգ դրէ հալէպ վէ եահօտ Տրապիզոն եաղընըն միւնագասասընա պաշլանըլըպ իթաա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթէսհապէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւլքիյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 20 Թէշրինը Սանի սէնէ 317

3—3

BULGARIA
ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԿ.

Հաստատուած Ռուսճուք

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար՝ 6,000,000 ֆրանք

Ապահովագրութիւն կարասիներու, կալուածներու, ապրանքներու եայլն, Կ. Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ, ազատ պայմաններով և նպաստաւոր սակագիններով։

Մասնաւոր ապահովագրութիւն ջաղացքներու և ճարտարագործներու համար։

Կեանքի և մահու համար դրամագլուխ պատրաստելու ապահովագրութիւն։

Վնասուց անմիջական ու առատաձեռն հատուցում։

Ընդհանուր գործակալութիւն, Կ. Պոլիս, Վոյվոտա փողոց, Գավաֆեան խան։

Լիազօր վարիչ Ընդհ. Գործակալ
Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ Ժ. Գ. ՔԱՋԱՐԷԹԹՕ
Ընկերութեան դրամատունը Գրէտի Լիօնէ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց ([illegible] Իդալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 359 ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 6,230,000,000Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 660 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (պոլիս) ամէն չափ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց ապահովագիրները։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն [illegible] չէ [illegible], և [illegible] [illegible] կերաշխաւորէ [illegible]. [illegible] և [illegible] [illegible] բոլոր վտանգներն և մահուան [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], նոյն իսկ պատերազմի [illegible]։ Ապահովագիրն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ապահովագրութեան [illegible] մէջ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ Ընդհանուր ապահովագիրը [illegible] [illegible] [illegible] ապահովագրեալ [illegible] [illegible] բոլոր [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ասոնք ընդարձակ [illegible] համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ք. Թէ. ՀՈՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Գառուիրակ
Ե. ԶՕՀՐԱՊԵԱՆ

192

Վօյվոտա Վիթալիս խան փողոց Ղալաթիա

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] [illegible], բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր պատրաստութիւններու և անարատութեան ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, Հանգուցեալ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

[illegible] ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible] ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

[illegible]	Թոնօ	[illegible]	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2500		

[illegible]

309 [illegible]

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱՐՕԹՕ

բեքթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօրի, Պերլինի, Վիէննայի և Պետրբուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱՐՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷՓՍԻՆԵԱՆ ԲԷՔԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բեքթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք տնին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, Թոքախտ, Թանչք, ուռեցք, քանսէռ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱՐՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԱՆՔԸՐ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ասլան էֆէնտի խան

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], Կ. Պոլսոյ և [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	183
[illegible]	3607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	[illegible]	3273	[illegible]	1112
[illegible]	1541	[illegible]	395	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	1735
[illegible]	3377	[illegible]	4311	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1138
[illegible]	1822	[illegible]	337	[illegible]	2730	[illegible]	1057	[illegible]	1309
[illegible]	1264	[illegible]	3053	[illegible]	3500	[illegible]	1735	[illegible]	1323
[illegible]	1078	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	3419	[illegible]	1548
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	[illegible]	1088	[illegible]	3327
[illegible]	4481	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	4199	[illegible]	1470
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	487
[illegible]	1337	[illegible]	1341	[illegible]	1058	[illegible]	1635	[illegible]	3429
[illegible]	1244	[illegible]	954	[illegible]	3207	[illegible]	1337	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	510	[illegible]	1239
[illegible]	2729	[illegible]	849	[illegible]	1053	[illegible]	3329	[illegible]	2393
[illegible]	1834	[illegible]	4583	[illegible]	3273	[illegible]	1808	[illegible]	1359
[illegible]	2697	[illegible]	3060	[illegible]	1642	[illegible]	1815	[illegible]	1208
[illegible]	4285	[illegible]	1343	[illegible]	3121	[illegible]	1789		

Հօրասիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է, և շաբթուս վերջը Օտեսա պիտի ուղղուի։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Իւս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 12ին։

Շիբիօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 8ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՔԻԶՕ
Թիւ 22—24, Քիւրէքճի Պէյէքճի խան. Ղալաթիա 277

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
ԳՕՄՏ ՍԻ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօրպիւթիքի և Մօրիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և արտաքսելու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Մասնագէտ աչաց Բարիզի

Ի Սիթէ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալպանտ [illegible]։ Ներկել օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396

(Նանիի զարնուած վայրի յարկը, Սէրքլ Տ'Օրիանի դէմը)

[illegible] [illegible] [illegible] մէջ [illegible] կը [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible]։

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] կը [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible]։

[illegible] [illegible] [illegible] կը [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]։

Ը. Գ. [illegible] [illegible] օրերն ալ (մինչև կէս օր) [illegible] [illegible] օր (մինչև կէս գիշեր) [illegible] [illegible]։

Մանօր — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 187

ՍԻՆ ԿԵՐ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները շատ անգլ. պաշտօնական տեղեկութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԷՐԱ, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին առաջ. Թոռմակի կոյտերին դիմաց։

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թոռմակի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 18։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խախել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ համեղ է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՒԼԸ (սկրօֆուլ),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՇԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԳԵՂՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՑԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալատեղ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԷՒՐԼ 513

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] [illegible]

- 23 5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։
- 24 6 Իզմիր, Պէյրութ, Աղեքսանդրիա [illegible] 10ին [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible], [illegible]-[illegible], [illegible], [illegible] և [illegible]).
- Եշ. 25/7 [illegible] [illegible] 10ին [illegible]
- Եշ. 25/7 [illegible], [illegible], Օտեսա, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։
- 26 8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ԵՒ [illegible]
Ն [illegible] ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 365 [illegible] [illegible] 175 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 516 Ք. [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] կը [illegible] Լիվերփուլ [illegible] [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէռնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսօնիա	13900	[illegible]	4841
Լուքանիա	12952	[illegible]	3229
Գամփանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթօնիա	8845	[illegible]	2989
Ումպրիա	8128	[illegible]	2931
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2555
[illegible]	7861	[illegible]	2153
[illegible]	7269	[illegible]	1814

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
[illegible] [illegible], Թիւ 6, 7, 8, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible] ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2254
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3000	[illegible]	1500

[illegible]

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1901 Նոյեմբեր 1 [Ն.Տ.] ուրբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 Ճամբ. Առտ.	Թ. 34 Խառն Առտ.	Թ. 4 Ճամբ. Առտ.	Թ. 6 Ճամբ. Առտ.	Թ. 8 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ.	Թ. Ճամբ. Առտ.	Թ. Ճամբ. Առտ.	Թ. Ճամբ. Առտ.
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Գարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 20	1 35	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
	ժմ.	1 45	2 —	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	1 55				
Հայտար Փաշա	մկն.	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	11 5	12 5				
Գըզըլ Թօբրագ	»	2 1	— —	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	12 11				
Ֆէնէր Եօլու	»	2 5	2 36	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Կէօզ Թէփէ	»	2 9	— —	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Էրէնքէօյ	»	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Պօսթանճըք	»	2 20	2 57	4 32	6 29	8 10	9 31	11 30	12 28				
Մալթէփէ	»	2 28	3 8	4 40	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Գարթալ	»	2 39	3 22	4 51	6 48	8 31	10 1	11 48	12 46				
Բէնտիք	ժմ.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 58				
	մկն.	Այս կառախումբը 1902 փետրուար 1էն սկսեալ կը բանի	3 37				10 21						
Թուզլա	»		3 59				10 46						
Կէյպէ	»		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 41				11 37						
Թավշանճըլ	»		4 51				11 47						
Հէրէքէ	»		5 8				12 6						
Եարըմճա	»		5 29				12 30						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		5 42				12 44						
Տէրինճէ	»		5 53				12 57						
Իզմիտ	ժմ.		6 7				1 13						
	մկն.		6 26										
Պէյլիւք Տէրպէնտ	»		7 —										
Սապանճա	»		7 25										
Համիտիէ	»		7 47										
Կէյվէ	»		8 31										
Աք Հիսար	»		8 52										
Մեքեճէ	»		9 24										
Լեֆքէ	»		9 49										
Վէզիր Խան	»		10 24										
Պիլէճիկ	ժմ.		11 6										
	մկն.		11 20										
Գարաքէօյ	»		12 30										
Պօզիւք	»		1 15										
Ինէ Էօնիւ	»		2 5										
Չուքուր Հիսար	»		2 36										
Էսկի Շէհր	ժմ.		3 15										
			Իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առտ.	Թ. 3 Ճամբ. Առտ.	Թ. 5 Ճամբ. Առտ.	Թ. 7 Ճամբ. Առտ.	Թ. 31 Խառն Առտ.	Թ. 9 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 11 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 13 Ճամբ. Առա.	Թ. 33 Խառն Առտ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ.	Թ. Ճամբ. Առտ.	Թ. Ճամբ. Առտ.
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր	մկն.	Այս կառախումբը 1902 փետրուար 1էն սկսեալ կը բանի	Այս կառախումբը կը բանի 1901 նոյ. 1էն մինչեւ 15 և յետոյ նոյ. 16էն մինչեւ 31 յունուար 1902	Այս կառախումբը կը բանի 1901 նոյ. 16էն 1902 յունուար 15 և 1902 փետրուար 1էն						11 40			
Չուքուր Հիսար	»									12 16			
Ինէ Էօնիւ	»									12 48			
Պօզիւք	»									1 24			
Գարաքէօյ	»									1 58			
Պիլէճիկ	ժմ.									2 48			
	մկն.									3 2			
Վէզիր Խան	»									3 35			
Լեֆքէ	»									4 8			
Մեքեճէ	»									4 40			
Աք Հիսար	»									5 4			
Կէյվէ	»									5 27			
Համիտիէ	»									6 18			
Սապանճա	»									6 34			
Պէյլիւք Տէրպէնտ	»									6 59			
Իզմիտ	ժմ.									7 32			
	մկն.					1 35				7 52			
Տէրինճէ	»					1 53				8 7			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					2 4				8 18			
Եարըմճա	»					2 16				8 30			
Հէրէքէ	»					2 43				8 55			
Թավշանճըլ	»					2 54				9 5			
Տիլ Իսքէլէսի	»					3 10				9 14			
Կէյպէ	»					3 38				9 40			
Թուզլա	»					4 —				10 —			
Բէնտիք	ժմ.					4 22				10 20			
	մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 52	10 30			
Գարթալ	»	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ	»	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Պօսթանճըք	»	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 14			
Էրէնքէօյ	»	1 58	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ	»	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 16	9 3	10 38	— —			
Ֆէնէր Եօլու	»	2 7	2 37	3 11	3 58	5 41	7 20	9 9	10 43	11 37			
Գըզըլ Թօփրագ	»	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	— —			
Հայտար Փաշա	ժմ.	2 15	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
	մկն.	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			
										Իրիկ.			